

STRATEGIJA

RAZVOJA INTELEKTUALNE SVOJINE ZA PERIOD OD 2018. DO 2022. GODINE

("Sl. glasnik RS", br. 78/2018)

I STRATEGIJA INTELEKTUALNE SVOJINE

1. Pojam intelektualne svojine

Pojam "intelektualna svojina" označava skup prava koja se odnose na:

- književna, umetnička i naučna dela,
- interpretacije umetnika i interpretatora i izvođenja umetnika izvođača, fonograme i radio-emisije,
- pronalasku u svim oblastima ljudske aktivnosti,
- naučna otkrića,
- industrijske uzorke i modele,
- fabričke, trgovačke i uslužne žigove, kao i trgovačka imena i trgovačke nazive,
- biljne sorte,
- zaštitu od nelojalne utakmice i sva druga prava vezana za intelektualnu aktivnost u industrijskoj, naučnoj, književnoj i umetničkoj oblasti.

Predmet zaštite intelektualne svojine je duhovna, nematerijalna tvorevina koju je stvorio čovek. Dok se "klasična" svojina odnosi na pokretne i nepokretne stvari koje fizički mogu da se dodirnu (stan, njiva, automobil, nameštaj, televizor itd.), intelektualna svojina se odnosi na nematerijalne, duhovne tvorevine, kao što su muzika, književnost, likovna dela, pronalasci itd.

Kao i svojina na materijalnim stvarima i intelektualna svojina spada u apsolutna prava monopolskog karaktera.

Kao apsolutno pravo, intelektualna svojina ima za svoj predmet, jedno specifično pravno dobro - intelektualnu tvorevinu, oličenu u, primera radi, nekoj muzičkoj kompoziciji, književnom delu, umetničkoj slici, pronalasku, itd. Na toj intelektualnoj, nematerijalnoj tvorevini, titular može da vrši svoju vlast. Primera radi, pisac ima više priznatih imovinskih prava na svojoj knjizi - pravo da svoju knjigu objavi, da je štampa, pusti u promet, menja njen sadržaj itd.

Kao monopolsko pravo, intelektualna svojina garantuje svom titularu ekskluzivitet u odnosu na ono što je svojim intelektualnim radom stvorio. Taj ekskluzivitet sastoji se u obavezi svih

trećih lica da od titulara prava intelektualne svojine zatraže dozvolu za korišćenje njegovog intelektualnog dobra. Drugim rečima, nosilac prava intelektualne svojine ima mogućnost da drugome dozvoli ili zabrani da koristi njegovu intelektualnu kreaciju. Na primer, izdavač ne sme da objavi knjigu ako mu autor knjige to prethodno ne odobri; određeni proizvođač kafe ne sme da koristi žig ako mu nosilac tog žiga za to neda licencu; proizvođač cipela ne sme da proizvodi cipele koje imaju isti oblik (industrijski dizajn) kao cipele koje proizvodi njegov poslovni konkurent, osim ako mu ovaj za to ne da licencu, itd.

Intelektualna svojina deli se na dve uže oblasti: autorsko i srodna prava i industrijsku svojinu.

Autorsko pravo štiti autorska dela. Primeri autorskih dela su književna dela, naučna dela, računarski programi, muzička dela, filmska dela, dramska dela, itd. Autorsko pravo štiti samo originalna dela. Originalno je ono delo koje je nastalo radom autora, (drugim rečima, koje autor nije kopirao od drugog lica) i koje poseduje makar minimalan stepen kreativnosti. Za sticanje autorskog prava nije potrebno da autor vodi neki upravni ili sudski postupak već autorsko pravo nastaje "automatski", onog trenutka kada autor stvori autorsko delo, tog trenutka nastaje i autorsko pravo.

Industrijsku svojinu čine sledeće pravne grane: patentno pravo, žigovi, industrijski dizajn, oznake geografskog porekla, topografije poluprovodničkih proizvoda.

Patent je pravo koje se priznaje za pronalazak, koji je novo tehničko rešenje nekog problema, koje ima inventivni nivo i koje je industrijski primenljivo. Predmet pronalaska koji se štiti patentom može biti proizvod, postupak, primena proizvoda i primena postupka. Patentirani pronalasci zadiru u svaki aspekt ljudskog života, od prenosa električne energije (Teslini patenti) i mikroprocesora (Intelovi patenti) do hemijskih olovaka (Biroovi patenti).

Žig je pravno zaštićen znak kojim jedno fizičko ili pravno lice obeležava svoje proizvode i usluge u prometu kako bi potrošači mogli da ih razlikuju od istih takvih, ili sličnih proizvoda i usluga, koje u promet stavlja drugo fizičko ili pravno lice. Primera radi, kompanija "Bambi" iz Požarevca proizvodi keks koji obeležava svojim žigom "bambi". Potrošač na osnovu tog žiga razlikuje keks te kompanije od keksa nekog drugog proizvođača, na primer "Jaffa" iz Crvenke.

Industrijski dizajn je pravo kojim se štiti novi spoljni oblik nekog industrijskog ili zanatskog proizvoda. Ako proizvođač kišobrana, primera radi, osmisli neku novu šaru na svom proizvodu, on može da je, pod određenim uslovima, zaštititi kao industrijski dizajn. Drugi proizvođači kišobrana neće moći da koriste takvu šaru sve dok za to od nosioca prava na industrijski dizajn ne dobiju dozvolu. Na taj način određeni privredni subjekt stiče monopolsko pravo na izgledu svog proizvoda. Pored toga, industrijskim dizajnom štiti se i trodimenzionalni oblik, na primer, karoserija nekog automobila, izgled nakita, oblik kompjuterskog monitora itd.

Oznake geografskog porekla čine dve vrste oznaka: imena porekla i geografske oznake. Ime porekla je geografski naziv zemlje, regiona, ili lokaliteta, kojim se označava proizvod koji odatle potiče, čiji su kvalitet i posebna svojstva isključivo ili bitno uslovljeni geografskom sredinom, uključujući prirodne i ljudske faktore i čija se proizvodnja, prerada i priprema u celini odvijaju na određenom ograničenom području. Na primer "Leskovački domaći ajvar", "Futoški kupus", "Pirotski ćilim" itd. Geografske oznake su takođe geografski nazivi kojima

se obeležavaju proizvodi koji potiču sa datog geografskog područja i koji svoju reputaciju duguju tom geografskom području.

Kao poseban oblik ("*sui generis*") intelektualne svojine je zaštita prava oplemenjivača biljnih sorti (zaštita biljnih sorti).

2. Značaj intelektualne svojine

Značaj intelektualne svojine ogleda se pre svega u činjenici da njenom doslednom i odlučnom zaštitom stvaramo bolje uslove za jačanje ekonomije Republike Srbije. Pored toga, zaštita intelektualne svojine u skladu sa evropskim standardima uslov je i za pristupanje Republike Srbije Evropskoj uniji. Njoj je posvećeno Poglavlje 7 - Intelektualna svojina u pregovorima za pristupanje Republike Srbije Evropskoj uniji.

Zakonima iz ove oblasti precizno su propisani sadržina i obim ovlašćenja nosilaca prava, način njihovog vršenja, kao i njihova ograničenja. U tom smislu, spomenuta prava ne predstavljaju prepreku slobodnom pristupu znanju i zajedničkom nasleđu, slobodi izražavanja, razvoju kreativnosti i inovacija itd.

Studija pod nazivom "Doprinos delatnosti zasnovanih na autorskom pravu privredi Srbije" pokazuje da u Republici Srbiji, kao i u svim drugim zemljama, postoje čitavi privredni sektori koji počivaju na iskorišćavanju autorskih dela i predmeta srodnih prava. Ukupno učešće svih kreativnih industrija u stvaranju bruto domaćeg proizvoda Republike Srbije je 4.61%. Najveći udeo od 3,10% daju ključne delatnosti. Tu spadaju: štampa i izdavaštvo, muzika, kinematografija i video produkcija, radio i TV, fotografija, softver i baze podataka, vizuelne i grafičke umetnosti, usluge oglašavanja, organizacije za kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava. Nabrojane industrije stvaraju više bruto domaćeg proizvoda nego rudarstvo ili usluge smeštaja i ishrane, i približno jednako kao finansijske delatnosti, osiguranje ili snabdevanje električnom energijom.

U ukupnoj zaposlenosti u Republici Srbiji, kreativne industrije učestvuju sa 4%. Ukupno, u kreativnim industrijama u Republici Srbiji radi 90,503 radnika. Daleko najveći broj, 25.584 radnika, zaposlen je u štampi i izdavačkim delatnostima, a na drugom mestu su proizvodnja softvera i baza podataka, gde radi 5.868 zaposlenih radnika.

U međunarodnoj studiji pod nazivom "Vreme kulture, prva globalna mapa kulturnih i kreativnih industrija", koju je sačinila američka agencija EY, na inicijativu Međunarodnog udruženja autora i kompozitora (CISAC), objavljenoj u decembru 2015. godine, navodi se, pored ostalog, sledeće: "Da bi zadržali svoju vodeću ulogu, ključni evropski igrači u oblasti kreativnih industrija moraju da se uhvate ruku pod ruku sa kreativnim industrijama u usponu koje dolaze iz drugih delova Evrope. Narastajuće industrije video igara u Srbiji, Hrvatskoj i Sloveniji, televizija i muzika u Turskoj, filmska umetnost u Rusiji, nude jasnu mogućnost da Evropa poveća svoj uticaj na globalnom nivou kada je reč o kreativnim industrijama".

U Republici Srbiji postoji mnogo kreativnog potencijala, a potrebno je da se stvore pretpostavke da intelektualni rad bude zaštićen i adekvatno nagrađen.

3. Glavni ciljevi Strategije razvoja intelektualne svojine za period od 2018. do 2022. godine

Glavni ciljevi Strategije razvoja intelektualne svojine za period od 2018. do 2022. godine su:

- Harmonizacija nacionalnog sa evropskim zakonodavstvom u oblasti intelektualne svojine;
- Unapređenje sprovođenja prava intelektualne svojine;
- Obrazovanje i podizanje kapaciteta za transfer znanja u funkciji unapređenja primene intelektualne svojine u privredi.

Strategija razvoja intelektualne svojine za period od 2011. do 2015. godine

Prva strategija intelektualne svojine u Republici Srbiji je Strategija razvoja intelektualne svojine za period od 2011. do 2015. godine ("Službeni glasnik RS", broj 49/11) koju je Vlada donela u junu 2011. godine. Cilj te strategije bio je da se razvije sistem intelektualne svojine u skladu sa najboljom međunarodnom praksom. Strateški ciljevi su bili:

- Usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa evropskim;
- Unapređenje sprovođenja prava intelektualne svojine;
- Ekonomsko iskorišćavanje prava intelektualne svojine;
- Podizanje nivoa svesti o značaju prava intelektualne svojine.

Ispunjavajući ciljeve iz Strategije razvoja intelektualne svojine za period od 2011. do 2015. godine, ostvareni su brojni, značajni rezultati i ostvareni skoro svi predviđeni ciljevi.

Doneto je više važnih zakona iz oblasti intelektualne svojine - Zakon o autorskom i srodnim pravima ("Službeni glasnik RS", br. 104/09, 99/11, 119/12 i 29/16 - odluka US), Zakon o žigovima ("Službeni glasnik RS", br. 104/09, 10/13 i 44/18 - dr. zakon), Zakon o pravnoj zaštiti industrijskog dizajna ("Službeni glasnik RS", br. 104/09, 45/15 i 44/18 - dr. zakon), Zakon o patentima ("Službeni glasnik RS", br. 99/11 i 113/17 - dr. zakon), Zakon o zaštiti topografija poluprovodničkih proizvoda ("Službeni glasnik RS", broj 55/13), Zakon o posebnim ovlaštenjima radi efikasne zaštite prava intelektualne svojine ("Službeni glasnik RS", br. 46/06 i 104/09 - dr. zakon), Zakon o zaštiti poslovne tajne ("Službeni glasnik RS", broj 72/11), Zakon o optičkim diskovima ("Službeni glasnik RS", broj 52/11) i Zakona o zaštiti prava oplemenjivača biljnih sorti ("Službeni glasnik RS", br. 41/09 i 88/11). Međutim, i pored toga što su ti zakoni dodatno približili naš pravni sistem evropskim propisima u oblasti prava intelektualne svojine, neki od njih moraju dodatno da se usklađuju sa evropskim direktivama. Razlog za to delimično proizlazi iz toga što neki od tih propisa inicijalno nisu bili usklađeni sa postojećim evropskim direktivama, a delimično iz toga što je Evropska unija u međuvremenu donela nove direktive sa kojima naši zakoni u procesu pristupanja Evropskoj uniji moraju da se usklade. Stoga je Strategija razvoja intelektualne svojine za period od 2018. do 2022. godine, u izvesnoj meri, nastavak onoga što nije završeno u prethodnom periodu.

Pored toga što je donet niz važnih propisa iz oblasti intelektualne svojine, ostvareni su i neki drugi, značajni rezultati u unapređenju sistema zaštite intelektualne svojine u Republici Srbiji, sve u skladu sa ciljevima iz Strategije razvoja intelektualne svojine za period od 2011. do 2015. godine.

Zavod za intelektualnu svojinu je završio digitalizaciju postojeće dokumentacije, uveo je elektronsko poslovanje, omogućio elektronsko podnošenje prijave prava industrijske svojine, itd. Takođe, u Zavodu za intelektualnu svojinu unapređen je sistem interne kontrole kvaliteta rada i uvedena verifikacija sistema kontrole kvaliteta rada od strane sertifikacionog tela.

Uvedene su i neke novine u postupcima zaštite prava industrijske svojine, pre svega, dvostепенost u odlučivanju, te pravo žalbe na prvostepene odluke Zavoda za intelektualnu svojinu. Izvršena je koncentracija teritorijalne nadležnosti građanskih i privrednih sudova koji u prvom stepenu sude u parnicama zbog povrede prava intelektualne svojine i u tom pogledu doneti su Zakon o izmenama i dopunama Zakona o uređenju sudova ("Službeni glasnik RS", broj 101/13), i Zakon o izmenama i dopunama Zakona o sedištima i područjima sudova i javnih tužilaštava sudova ("Službeni glasnik RS", broj 101/13) a koji se primenjuju počev od 1. januara 2014. godine.

Na polju sprovođenja prava intelektualne svojine, načinjeni su neki značajni koraci napred. Utvrđen je obavezujući sistem jednoobraznog evidentiranja i statističke obrade podataka u vezi sa sankcionisanjem povreda prava intelektualne svojine.

Važni rezultati ostvareni su i na polju jačanja naših kapaciteta kada je reč o zaštiti intelektualne svojine. Primera radi, uspostavljena je radna jedinica Uprave policije za nadgledanje interneta; u Upravi carina sistematizovano je posebno radno mesto koordinatora za intelektualnu svojinu; uspostavljena je institucionalna koordinacija organa na polju operativne zaštite prava intelektualne svojine, obrazovano je Koordinaciono telo za efikasnu zaštitu prava intelektualne svojine u Republici Srbiji (u daljem tekstu: Koordinaciono telo) Odlukom o obrazovanju Koordinacionog tela za efikasnu zaštitu prava intelektualne svojine u Republici Srbiji ("Službeni glasnik RS", br. 121/14, 18/15, 48/16 i 105/16); formirana je međusektorska komisija od strane ministarstva nadležnog za poslove poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i izrađeni zapisnici i periodični izveštaji o realizovanim aktivnostima od strane komisije i inspekcije; osnovan je Centar za transfer tehnologije pri Beogradskom univerzitetu.

Najvažnije je istaći da je ključni cilj nove strategije razvoja intelektualne svojine - sprovođenje prava intelektualne svojine, odnosno, njena zaštita pred sudovima, tužilaštvima, inspeksijskim organima, policijom i carinom. U tom pogledu, Strategije razvoja intelektualne svojine za period od 2018. do 2022. godine preuzima tri cilja koja nisu potpuno ostvarena u prethodnom periodu i u najvećoj meri se koncentriše na nove ciljeve koji moraju da budu ostvareni, a koji se, odnose prevashodno na sprovođenje prava intelektualne svojine. Primera radi, cilj pod nazivom "Sačiniti program međusobne saradnje između policije, carine, inspekcija, Republičke radiodifuzne agencije, sudova, javnih tužilaštava i Zavoda za intelektualnu svojinu", predviđen Strategijom razvoja intelektualne svojine za period od 2011. do 2015. godine, nije ostvaren, ali je predviđen ovom strategijom u vidu unapređenja koordinacije rada organa nadležnih za sprovođenje prava intelektualne svojine.

Prva strategija iz ove oblasti u Republici Srbiji - Strategija razvoja intelektualne svojine za period od 2011. do 2015. godine, predstavlja polaznu osnovu na koju se sada nadovezuje ova strategija i to posebno u domenu sprovođenja prava intelektualne svojine. Njen najznačajniji uspeh bio je viši nivo usklađenosti nacionalnog zakonodavstva u oblasti intelektualne svojine sa evropskim zakonodavstvom, pored drugih rezultata koji su takođe postignuti.

Strategija razvoja intelektualne svojine za period od 2018. do 2022. godine

Bez obzira na rezultate ostvarene na osnovu Strategije razvoja intelektualne svojine za period od 2011. do 2015. godine, Republika Srbija se i dalje suočava sa nizom izazova u oblasti intelektualne svojine. U periodu koji je pred nama neophodno je nastaviti sa procesom usaglašavanja domaćeg zakonodavstva u oblasti intelektualne svojine sa evropskim propisima i unaprediti sprovođenje prava intelektualne svojine.

Strategija razvoja intelektualne svojine za period od 2018. do 2022. godine uzima u obzir rezultate Strategije i usmerava se na rešavanje gore navedenih ciljeva.

II SISTEM INTELEKTUALNE SVOJINE U REPUBLICI SRBIJI

Pravni okvir u oblasti intelektualne svojine

Propise iz oblasti intelektualne svojine čine:

- 1) potvrđeni međunarodni ugovori;
- 2) zakoni;
- 3) podzakonski akti.

Detaljni pregled propisa Republike Srbije i međunarodnih ugovora iz oblasti intelektualne svojine dat je u Aneksu.

Evropske integracije u oblasti intelektualne svojine

Usklađivanje nacionalnog zakonodavstva u oblasti intelektualne svojine sa pravnim tekovinama Evropske unije, kako bi se obezbedio jednak nivo zaštite i poštovanja prava intelektualne svojine kao u Evropskoj uniji, obaveza je koju je Republika Srbija preuzela na osnovu člana 75. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije, sa druge strane (SSP) - Zakon o potvrđivanju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica ("Službeni glasnik RS - Međunarodni ugovori", br. 83/08, 11/13 i 12/14), koji je stupio na snagu 1. septembra 2013. godine.

Dvadesetog juna 2017. godine Republika Srbija je u pregovorima za pristupanje Republike Srbije Evropskoj uniji otvorila Poglavlje 7 - Intelektualna svojina. Evropska unija je donela "Pristupni dokument" (AD 14/17) u kome je navedeno koje uslove Republika Srbija mora da ispuni da bi privremeno zatvorila Poglavlje 7 - Intelektualna svojina.

Republika Srbija, u propisima iz oblasti intelektualne svojine, mora da izmeni odredbe koje se tiču iscrpljenja prava tako da se iscrpljenje odvija na teritoriji država članica Evropske unije i teritoriji država Evropskog ekonomskog prostora.

Kada je reč o autorskom pravu, neophodno je da se propisi Republike Srbije kojima se uređuje oblast autorskog i srodnih prava usaglase sa evropskim direktivama iz ove oblasti, kao i da se izmene odredbe koje uređuju da se naknada za javno saopštavanje muzičkih dela, interpretacije i fonograma u zanatskim radnjama ne plaća.

Kada je reč Zakonu o patentima, Zakonu o žigovima, Zakonu o zaštiti industrijskog dizajna i Zakonu o zaštiti topografija poluprovodničkih proizvoda, oni se takođe moraju uskladiti sa *acquis-em* u toku 2018. godine.

Pored gore navedenog, neophodno je jačanje administrativnih i ljudskih kapaciteta kada je reč o sprovođenju prava intelektualne svojine i u metodološki uređenom postupku, na redovnom šestomesečnom nivou, obaveštavanje Evropske komisije o aktivnostima na polju sprovođenja prava intelektualne svojine. Potrebno je jačanje formalne koordinacije različitih zainteresovanih strana u oblasti sprovođenja prava.

Institucionalni okvir nacionalnog sistema intelektualne svojine

Paralelno sa usaglašavanjem zakonskog okvira u oblasti intelektualne svojine sa pravnim tekovinama Evropske unije, u Republici Srbiji je tekao i razvoj institucionalnog okvira potrebnog za razvoj i zaštitu prava intelektualne svojine.

Pored Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja koje obavlja poslove državne uprave koji se odnose na propise u oblasti zaštite i prometa prava intelektualne svojine, institucionalni okvir obuhvata i sledeće organe i institucije koje postupaju u oblasti prava intelektualne svojine:

- Zavod za intelektualnu svojinu;
- Ministarstvo finansija - Uprava carina;
- Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija - Sektor tržišne inspekcije;
- Ministarstvo zdravlja - Inspekcija za lekove i medicinska sredstva;
- Ministarstvo finansija - Poreska uprava;
- Ministarstvo unutrašnjih poslova - Direkcija policije;
- Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede - Uprava za zaštitu bilja;
- Ministarstvo odbrane;
- Javno tužilaštvo;
- Sudovi nadležni za rešavanje sporova iz intelektualne svojine.

Zavod za intelektualnu svojinu

Zavod za intelektualnu svojinu je posebna organizacija, odnosno organ državne uprave Republike Srbije. Njegovo sedište je u Beogradu. U Zavodu za intelektualnu svojinu radi 79 zaposlenih na neodređeno vreme dok je sistematizovano 88 radnih mesta.

Zavod za intelektualnu svojinu je nadležan da vodi upravni postupak zaštite prava industrijske svojine, uključujući patente, žigove, industrijski dizajn, oznake geografskog porekla, topografije poluprovodničkih proizvoda. Kada je reč o autorskom i srodnim pravima,

Zavod za intelektualnu svojinu je ovlašćen da vrši nadzor nad radom organizacija za kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava, deponovanje autorskih dela i predmeta srodnih prava, izdavanje pisanih pravnih mišljenja i obavljanje drugih aktivnosti.

Zavod za intelektualnu svojinu učestvuje u pripremi podzakonskih akata u oblasti intelektualne svojine.

Zavod za intelektualnu svojinu, kroz rad Centra za edukaciju i informisanje, pruža podršku nosiocima prava tako što pruža informacije u vezi sa podnošenjem prijava i postupcima za priznanje prava intelektualne svojine u nadležnosti ovog zavoda (patenata, žigova, industrijskog dizajna itd.), pruža pomoć u identifikovanju njihovih prava intelektualne svojine, daje savete kako da zaštite ta prava, itd. Takođe, Zavod za intelektualnu svojinu pruža podršku i pomoć i institucijama koje imaju odgovarajuću ulogu u sprovođenju prava intelektualne svojine i to na sledeći način:

- davanjem obuka i održavanjem seminara posvećenih pravima intelektualne svojine;
- održavanjem elektronskih baza podataka o pravima industrijske svojine u Republici Srbiji po kojima Zavod za intelektualnu svojinu vodi postupke i koje su dostupne putem interneta;
- izdavanjem potvrda i uverenja o činjenicama o kojima vodi evidenciju, u skladu sa zakonom.

Ministarstvo finansija - Uprava carina

Uprava carina je organ u sastavu Ministarstva finansija. Sedište te uprave nalazi se u Beogradu, a u njenom sastavu je 15 carinarnica u Republici Srbiji. U Upravi carina trenutno radi oko 2.500 službenika. Svi carinski službenici koji vrše carinski nadzor ili kontrolu robe ovlašćeni su da zadrže robu za koju posumnjaju da povređuje pravo intelektualne svojine. Pored toga, u okviru Sektora za kontrolu primene carinskih propisa, postoji specijalizovano Odeljenje za zaštitu intelektualne svojine, koje ima 12 carinskih službenika i nadležno je za koordinaciju svih aktivnosti Uprave carina na suzbijanju krivotvorenja i piraterije.

U cilju boljeg funkcionisanja, Uprava carina je 2013. godine unapredila aplikaciju INES+. Ta aplikacija sadrži relevantne podatke o zadržanoj robi za koju je izražena sumnja u povredu prava, povređenim pravima intelektualne svojine, vrsti, količini i vrednosti robe, učesnicima u postupku itd. U INES+ se takođe unose podaci iz zahteva za preduzimanje mera za zaštitu prava intelektualne svojine, koje podnose nosioci prava (informacije o registrovanim pravima intelektualne svojine, nosiocima prava, zastupnicima, ovlašćenim distributerima, fotografije robe itd.). Aplikacija u okviru svojih različitih modula omogućava brzu razmenu informacija između Odeljenja za zaštitu intelektualne svojine, carinarnica i nosilaca prava, s tim što nosioci prava nemaju pristup INES+ aplikaciji, već imaju mogućnost da preko e-IPR aplikacije elektronskim putem podnose zahteve. Time se doprinosi većoj efikasnosti u sprovođenju mera zaštite prava intelektualne svojine. Uloga predmetne aplikacije je da, osim razmene podataka i statističkog izveštavanja, omogući kvalitetnu analitiku u cilju planiranja budućih aktivnosti različitih organizacionih jedinica Uprave carina, usmerenih ka suzbijanju krivotvorenja i pirateriji. Odeljenje za zaštitu intelektualne svojine, u saradnji sa predstavnicima SEED projekta (Sistematska elektronska baza podataka) koji se vodi pod pokroviteljstvom Evropske komisije, učestvovalo je u izradi elektronske baze podataka čije formiranje je propisano odredbama člana 287a Carinskog zakona ("Službeni glasnik RS", br.

18/10, 29/15, 108/16, 113/17 - dr. zakon). Elektronska baza podataka puštena je u rad aprila 2018. godine i dostupna je na sajtu Uprave carina.

Tokom 2015. godine imenovano je pet regionalnih koordinatora u okviru carinarnice najvišeg rizika koji su u sklopu svojih redovnih poslovnih aktivnosti dobili ovlašćenja za preduzimanje mera i radnji u oblasti zaštite prava intelektualne svojine. Polazeći od potrebe jačanja administrativnih kapaciteta i efikasnosti carinske službe sa aspekta primene mera zaštite prava intelektualne svojine, Uprava carina je tokom marta 2018. godine izvršila izmenu i dopunu unutrašnje sistematizacije radnih mesta i sistematizovala posebna radna mesta za regionalne koordinate, koji organizaciono pripadaju Odeljenju za zaštitu intelektualne svojine, a u okviru postojećeg broja zaposlenih carinskih službenika.

Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija - Sektor tržišne inspekcije

Sektor tržišne inspekcije u Ministarstvu trgovine, turizma i telekomunikacija, vrši inspeksijski nadzor nad proizvodnjom i prometom robe kojom se povređuju prava intelektualne svojine (žig, dizajn, patent, mali patent, geografska oznaka porekla, topografija poluprovodničkih proizvoda, autorsko i srodna prava), kao i nadzor nad proizvodnjom i prometom robe zaštićene autorskim pravom i srodnim pravima.

Pored ovlašćenja koja su propisana za sve organe koji obavljaju poslove inspeksijskog nadzora i pored opštih ovlašćenja tržišnog inspektora koja su propisana Zakonom o trgovini ("Službeni glasnik RS", br. 53/10, 10/13 i 44/18 - dr. zakon), Zakonom o zaštiti potrošača ("Službeni glasnik RS", br. 62/14, 6/16 - dr. zakon i 44/18 - dr. zakon), Zakonom o oglašavanju ("Službeni glasnik RS", broj 6/16) i propisima koji se odnose na bezbednost proizvoda i koja se sprovode po službenoj dužnosti, Sektor tržišne inspekcije, u delu sprovođenja prava intelektualne svojine, ima:

- ovlašćenja radi efikasne zaštite prava intelektualne svojine, koja preduzima kako po službenoj dužnosti tako i po zahtevu nosioca prava intelektualne svojine, koja primenjuje u saradnji sa svim nadležnim organima u oblasti zaštite i sprovođenja prava intelektualne svojine;
- prava i dužnosti u okviru inspeksijskog nadzora nad sprovođenjem Zakona o optičkim diskovima ("Službeni glasnik RS", broj 52/11), koja primenjuje u saradnji sa Upravom carina i Ministarstvom unutrašnjih poslova.

Sektor tržišne inspekcije je organizovan kao sektor u sastavu Ministarstva trgovine, turizma i telekomunikacija, sa sedištem u Beogradu i 24 operativna odeljenja za rad na terenu. Sa stanjem u januaru 2017. godine Sektor tržišne inspekcije ima 423 zaposlena državna službenika-inspektora, od kojih je 47 specijalizovano za oblast intelektualne svojine. Tržišni inspektori obavljaju poslove usmerene na identifikovanje povreda prava intelektualne svojine i identifikaciju i privremeno oduzimanje krivotvorene i piratske robe, o čemu, po tužbi nosioca prava intelektualne svojine, konačnu odluku donosi nadležni sud. U sedištu Sektora tržišne inspekcije obezbeđena je koordinacija rada svih tržišnih inspektora koji imaju saradnju sa drugim organima nadležnim za sprovođenje prava intelektualne svojine.

Ministarstvo zdravlja - Inspekcija za lekove i medicinska sredstva

Inspekcija za lekove i medicinska sredstva je u sastavu Ministarstva zdravlja, sa sedištem u Beogradu. U Inspekciji za lekove i medicinska sredstva radi sedam inspektora, sa ovlašćenjima na celoj teritoriji Republike Srbije. Inspekcija za lekove i medicinska sredstva obezbeđuje da lekovi i medicinska sredstva koja se proizvode, koriste ili stavljaju u promet u Republici Srbiji, odnosno nalaze u legalnom lancu snabdevanja nisu falsifikovani, u skladu sa zakonom.

Inspekcija za lekove i medicinska sredstva postupa po prijavi ili po službenoj dužnosti.

Ministarstvo finansija - Poreska uprava

Poreska uprava je organ u sastavu Ministarstva finansija. U okviru redovnih aktivnosti kontrole javnih prihoda od strane inspektora terenske kontrole obavlja i poslove na otkrivanju povrede prava intelektualne svojine na računarske programe (softver) i baze podataka i donosi akte u skladu sa zakonom, na koji način se obezbeđuje i borba protiv institucionalne softverske piraterije.

Ministarstvo unutrašnjih poslova - Direkcija policije

Direkcija policije je u sastavu Ministarstva unutrašnjih poslova. Obavlja poslove istrage krivičnih dela u oblasti prava intelektualne svojine koja su utvrđena Krivičnim zakonikom. Svi policijski službenici su ovlašćeni da vrše istragu krivičnih dela u oblasti intelektualne svojine, a pored preduzimanja mera na osnovu zahteva nosilaca prava mogu da postupaju i po službenoj dužnosti. Postoje dve službe u Odeljenju kriminalističke policije u okviru Direkcije policije, koje postupaju u oblasti prava intelektualne svojine, konkretno:

- Odsek za suzbijanje prevara i zaštitu intelektualne svojine;
- Odsek za suzbijanje kriminala u oblasti intelektualne svojine.

Odsek za suzbijanje prevara i zaštitu intelektualne svojine vrši istrage korupcije i privrednog kriminala, uključujući krivična dela u oblasti intelektualne svojine u vezi sa fizičkom robom. Kancelarije Odseka se nalaze u Beogradu, a obuhvata i 27 regionalnih službi. Trenutno, tim koji radi u sedištu ima četvero službenika, uključujući i supervizora. Odsek za suzbijanje kriminala u oblasti intelektualne svojine vrši istrage krivičnih dela u oblasti intelektualne svojine, koja obuhvataju korišćenje kompjutera ili kompjuterskih mreža. Odsek trenutno ima pet službenika, a njihove kancelarije se nalaze u Beogradu.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede - Uprava za zaštitu bilja

Poslove iz oblasti zaštite prava oplemenjivača biljnih sorti u Republici Srbiji obavlja Uprava za zaštitu bilja, koja je u sastavu Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede. U Upravi za zaštitu bilja, Grupa za zaštitu biljnih sorti i biološku sigurnost obavlja poslove koji se odnose na zaštitu prava oplemenjivača biljnih sorti, koordiniranje rada Stručnog saveta za zaštitu prava oplemenjivača biljnih sorti, međunarodnu saradnju sa relevantnim institucijama u ovoj oblasti (UPOV, CPVO) i druge poslove. Poslove zaštite prava oplemenjivača biljnih sorti, pored rukovodioca Grupe, obavlja dvoje državnih službenika.

Ministarstvo odbrane

Ukoliko se na osnovu kriterijuma za ocenu poverljivosti utvrdi da je predmet prijave poverljivi pronalazak, postupak ispitivanja i zaštite poverljivih pronalazaka i tehničkih unapređenja značajnih za odbranu, sprovodi Ministarstvo odbrane u okviru svoje organizacione strukture i kapaciteta, a na osnovu Pravilnika o postupku ispitivanja poverljive prijave patenta, malog patenta i tehničkih unapređenja značajnih za odbranu i ostvarivanju prava pronalazača ("Službeni vojni list", broj 35/09).

Ovim pravilnikom uređuju se postupak ispitivanja poverljive prijave patenta i malog patenta, postupak ispitivanja tehničkih unapređenja značajnih za odbranu i bliži način njihove zaštite; sadržina i način vođenja i čuvanja Registra prijava poverljivih patenata i malih patenata i Registra poverljivih patenata i malih patenata kao i moralna i imovinska prava pronalazača. U pogledu institucionalnih kapaciteta u oblasti zaštite poverljivih pronalazaka, odredbom člana 14. stav 2. tačka 31) Zakona o odbrani ("Službeni glasnik RS", br. 116/07, 88/09 - dr. zakon, 104/09 - dr. zakon i 10/15) utvrđena je nadležnost Ministarstva odbrane u oblasti naučnoistraživačke i inventivne delatnosti od značaja za odbranu.

U skladu sa Pravilnikom o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta u Ministarstvu odbrane, postupak pravne zaštite poverljivih pronalazaka i tehničkih unapređenja od značaja za odbranu sprovodi Uprava za strategijsko planiranje u Sektoru za politiku odbrane. U Upravi za strategijsko planiranje, u okviru Odeljenja za naučnoistraživačku i inventivnu delatnost, formirana je Grupa za inventivnu delatnost u okviru koje se sprovodi postupak pravne zaštite poverljivih pronalazaka. Navedene poslove u Grupi obavljaju tri lica, dva inženjera tehničke struke i diplomirani pravnik.

Postupak suštinskog ispitivanja poverljivih pronalazaka sprovodi se u okviru organizacione strukture i kapaciteta Ministarstva odbrane, gde se u odnosu na svaku pojedinačnu poverljivu prijavu patenta ili malog patenta, za suštinsko ispitivanje, određuje nosilac planiranja (taktički ili tehnički nosilac) za sredstvo na koje se pronalazak odnosi ili stručno osposobljena jedinica ili ustanova Ministarstva odbrane.

Javno tužilaštvo

Javno tužilaštvo nema posebno odeljenje za prava intelektualne svojine. Međutim, Zakonom o organizaciji i nadležnosti državnih organa u borbi protiv visokotehnološkog kriminala ("Službeni glasnik RS", br. 61/05 i 104/09), u Višem javnom tužilaštvu obrazovano je posebno odeljenje za borbu protiv visokotehnološkog kriminala (u daljem tekstu: Posebno tužilaštvo), koje je, između ostalog, nadležno i za zaštitu intelektualne svojine na internetu, odnosno za krivična dela protiv intelektualne svojine kada je predmet ili sredstvo izvršenja krivičnog dela računar, računarski sistemi, računarski podaci ili računarske mreže. Nadležnost Posebnog tužilaštva ustanovljena je za teritoriju Republike Srbije, usled čega Posebno tužilaštvo ima značajnu ulogu u okviru institucionalnog okvira nacionalnog sistema intelektualne svojine u Republici Srbiji.

Sudovi nadležni za rešavanje sporova iz oblasti prava intelektualne svojine

Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o uređenju sudova ("Službeni glasnik RS", broj 101/13) koji se primenjuje počev od 1. januara 2014. godine, Privredni sud u prvom stepenu sudi u sporovima o autorskim i srodnim pravima i zaštiti i upotrebi pronalazaka, industrijskog dizajna, modela, uzoraka, žigova, oznaka geografskog porekla, topografije integrisanih kola, odnosno topografije poluprovodničkih proizvoda i oplemenjivača biljnih sorti, koji nastanu

između pravnih lica. Viši sud u Beogradu sudi u prvom stepenu u sporovima o autorskim i srodnim pravima i zaštiti i upotrebi pronalazaka, industrijskog dizajna, modela, uzoraka, žigova, oznaka geografskog porekla, topografije integrisanih kola, odnosno topografije poluprovodničkih proizvoda i oplemenjivača biljnih sorti ako nije nadležan drugi sud. Privredni apelacioni sud je nadležan za odlučivanje o žalbama izjavljenim na odluke Privrednog suda u Beogradu, a Apelacioni sud u Beogradu za odlučivanje o žalbama izjavljenim na odluke Višeg suda u Beogradu. Za predmete krivičnog sudskog gonjenja u oblasti intelektualne svojine, u prvom stepenu nadležan je osnovni sud. U Republici Srbiji ima oko 2.700 sudija. Nijedan od sudija nije specijalizovan isključivo za prava intelektualne svojine. Međutim, zbog koncentracije predmeta iz oblasti prava intelektualne svojine, u Privrednom sudu u Beogradu i Višem sudu u Beogradu, ograničen je broj sudija koji rešavaju predmete iz oblasti prava intelektualne svojine.

Koordinacija nacionalnog sistema intelektualne svojine

U većini država među kojima je i Republika Srbija, postoje brojne institucije čiji je zadatak zaštita prava intelektualne svojine. Nadležnosti ovih institucija često se preklapaju. Stoga, Vlada i nadležne institucije treba da razviju model saradnje koji će obezbediti delotvornu i efikasnu zaštitu prava intelektualne svojine. Ministarstvo unutrašnjih poslova i Ministarstvo finansija zaključili su Protokol o saradnji i razmeni informacija o svim pitanjima u vezi sa sprovođenjem prava intelektualne svojine. Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija (Sektor tržišne inspekcije) i Ministarstvo finansija (Uprava carina) zaključili su Protokol o saradnji i sprovođenju prava intelektualne svojine. Pored toga, Zavod za intelektualnu svojinu i Pravosudna akademija zaključili su Protokol o saradnji po pitanju obuke u oblasti prava intelektualne svojine. Takođe, glavne institucije nadležne za sprovođenje prava intelektualne svojine imaju ad hoc saradnju u vezi sa:

- pripremom nacarta zakona i predloga podzakonskih akata;
- pristupanjem Evropskoj uniji;
- obukom zaposlenih u institucijama nadležnim za sprovođenje prava intelektualne svojine.

Vlada je 30. oktobra 2014. godine donela Odluku o obrazovanju Koordinacionog tela za efikasnu zaštitu prava intelektualne svojine u Republici Srbiji. Zadatak Koordinacionog tela je da se obezbedi efikasna zaštita prava intelektualne svojine. Navedenom odlukom Koordinaciono telo je ovlašćeno da obrazuje radne grupe koje će mu pomoći u ostvarenju ovog cilja.

U svom poslednjem Izveštaju o napretku Republike Srbije, Evropska komisija je naglasila da "Republika Srbija treba da ojača formalnu saradnju između različitih zainteresovanih strana u oblasti sprovođenja prava" kao i da je "stalno koordinaciono telo za sprovođenje prava intelektualne svojine osnovano u oktobru 2014. godine, ali još uvek ne funkcioniše punim kapacitetom."

U okviru Koordinacionog tela obrazovane su tri radne grupe koje se bave pitanjem podizanja nivoa svesti o značaju prava intelektualne svojine, statističkim podacima o povredama prava intelektualne svojine i strategijom razvoja prava intelektualne svojine:

1. Radna grupa za izradu strategije za razvoj intelektualne svojine u oblasti sprovođenja prava intelektualne svojine i Akcionog plana Strategije za period od 2016. godine do 2020. godine osnovana Rešenjem broj 119-1-169/2015-16-1 od 19. maja 2015. godine.

2. Radna grupa za razmenu podataka u oblasti sprovođenja prava intelektualne svojine osnovana Rešenjem broj 119-1-169/2015-16-2 od 4. juna 2015. godine.

3. Radna grupa za podizanje svesti o krivotvorenju i pirateriji osnovana Rešenjem broj 021-2015/7204-01 od 13. oktobra 2015. godine.

INFRASTRUKTURA NACIONALNOG SISTEMA INTELEKTUALNE SVOJINE

Kompleksna priroda intelektualne svojine iziskuje stvaranje funkcionalne i efikasne infrastrukture različitih institucija čiji je cilj da intelektualnu svojinu na kvalitetan način štite, unapređuju i iskorišćavaju. U Republici Srbiji, ona obuhvata delatnost zastupnika za prava intelektualne svojine, organizacija za kolektivno ostvarivanje autorskih prava, centara za transfer tehnologije.

Zastupnici za prava intelektualne svojine - Na osnovu člana 2. Pariske konvencije za zaštitu industrijske svojine - Uredba o ratifikaciji Pariske konvencije za zaštitu industrijske svojine ("Službeni list SFRJ - Međunarodni ugovori i drugi sporazumi", broj 5/74 i "Službeni list SFRJ - Međunarodni ugovori", broj 7/86 - dr. uredba), zastupnici zastupaju fizička i pravna lica pred nacionalnim institucijama nadležnim za zaštitu prava intelektualne svojine. Državljan Republike Srbije mogu svoja prava da ostvaruju sami, bez pomoći zastupnika, dok lica koja nisu državljani Republike Srbije imaju obavezu da pred nacionalnim organima pravne radnje obavljaju preko zastupnika koji je državljanin Republike Srbije.

Organizacije za kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava - Autor određenog dela ima pravo da dozvoli ili da zabrani korišćenje svojih dela. Dramski pisac može biti saglasan da se njegovo delo izvodi na sceni pod određenim dogovorenim uslovima. Pisac može sklopiti ugovor sa izdavačem o objavljivanju i stavljanju u promet svoje knjige. Isto tako, muzičar može pristati da se njegovo izvođenje zabeleži na kompakt disku. Ovi primeri ilustruju kako vlasnici prava mogu individualno ostvarivati svoja prava. Međutim, pojedinačno ostvarivanje prava je nemoguće kod određenih vrsta korišćenja. Autor ne može da kontaktira svaku radio ili televizijsku stanicu redom, da bi sa svakom od njih ugovorio licence i naknadu za emitovanje svojih dela. Nasuprot tome, nije praktično ni da emiter traži posebnu dozvolu od svakog autora za korišćenje svakog autorskog dela. Nemogućnost individualnog ostvarivanja ovih aktivnosti - od strane vlasnika prava kao i od strane korisnika - stvara potrebu za postojanjem organizacije za kolektivno ostvarivanje autorskih i srodnih prava. Te organizacije obezbeđuju isplatu naknada svojim članovima - autorima i nosiocima autorskog i srodnih prava. Članstvo u ovim organizacijama odnosi se na sve nosioce autorskog i srodnih prava, bilo da je reč o kompozitorima, izdavačima, piscima, fotografima, muzičarima ili interpretatorima. Prilikom pristupanja organizaciji za kolektivno ostvarivanje prava, članovi dostavljaju lične podatke i prijavljuju dela koja su stvorili. Te informacije sačinjavaju sastavni deo dokumentacije te organizacije, na osnovu koje je moguće utvrditi vezu između dela i plaćanja naknade za korišćenje dela, koja se vrši odgovarajućem nosiocu prava.

Trenutno u Republici Srbiji dozvolu za kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava ima šest organizacija. To su:

1. Organizacija muzičkih autora Srbije - Sokoj¹;
2. Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava interpretatora - PI²;
3. Organizacija proizvođača fonograma Srbije - OFPS³;
4. Organizacija fotografskih autora - OFA⁴;
5. Organizacija za ostvarivanje reprografskih prava - OORP⁵;
6. Organizacija filmskih autora Srbije - UFUS-AFA⁶.

¹ <http://www.sokoj.rs/>

² <http://www.pravainterpretatora.org/>

³ <http://www.ofps.org.rs/>

⁴ <http://www.ofa.rs/>

⁵ (<http://www.oorp.rs>)

⁶ <http://www.zastita.ufus.org.rs/>

Prema Zakonu o autorskom i srodnim pravima organizaciju osnivaju autori, odnosno nosioci autorskog ili srodnih prava, odnosno njihova udruženja (u daljem tekstu: osnivači). Organizacija stiče svojstvo pravnog lica upisom u registar u koji se upisuju udruženja u skladu sa zakonom koji uređuje pravni položaj udruženja. Na organizaciju se shodno primenjuju odredbe zakona kojim se uređuje pravni položaj udruženja, ako Zakonom o autorskom i srodnim pravima nije drukčije određeno. Nakon osnivanja, osnivači organizacije su dužni da od nadležnog organa, odnosno Zavoda za intelektualnu svojinu pribave dozvolu za obavljanje delatnosti organizacije. Na osnovu zahteva organizacije, Zavod za intelektualnu svojinu, ukoliko su ispunjeni zakonom propisani uslovi, rešenjem organizaciji izdaje dozvolu za obavljanje delatnosti kolektivnog ostvarivanja autorskog prava.

Centri (kancelarije) za transfer tehnologije - Za najveći broj univerziteta i istraživačkih ustanova, transfer tehnologije je definisan kao "proces transfera rezultata naučnih istraživanja iz jedne organizacije na neku drugu organizaciju u cilju daljeg razvoja, primene u privredi i komercijalizacije." Ovaj transfer se generalno ostvaruje putem licencnih sporazuma (ugovora) između univerziteta i istraživačkih ustanova i privatnih kompanija ili agencija za komercijalizaciju koje su u javnom vlasništvu.

U licencnom sporazumu, univerzitet ili istraživački centar daje dozvolu (licencu) za korišćenje intelektualne svojine u određenoj novorazvijenoj tehnologiji, korisniku licence ili "spin-off" (supsidijarnoj) kompaniji, za licencnu naknadu ili plaćanje druge naknade. Na osnovu prava intelektualne svojine univerzitet (istraživački centar) je vlasnik rezultata svojih istraživanja i može da upravlja iskorišćavanjem tih rezultata, tako da prava intelektualne svojine predstavljaju pravni osnov za transfer tehnologije u ovom smislu.

III GLAVNI CILJEVI STRATEGIJE I KONKRETNE MERE ZA NJENO SPROVOĐENJE

Sprovođenjem Strategije razvoja intelektualne svojine za period od 2018. do 2022. godine trebalo bi da budu postignuti sledeći glavni ciljevi:

- GLAVNI CILJ 1: Harmonizacija nacionalnog sa evropskim zakonodavstvom u oblasti intelektualne svojine;

- GLAVNI CILJ 2: Unapređenje sprovođenja prava intelektualne svojine;

- GLAVNI CILJ 3: Obrazovanje i podizanje kapaciteta za transfer znanja u funkciji unapređenja primene intelektualne svojine u privredi.

Ostvarenjem gore navedenih ciljeva biće učinjen značajan doprinos u stvaranju društvenog i ekonomskog okruženja koje će pogodovati kreativnom radu i stvaranju različitih dela iz oblasti književnosti, nauke, muzike, pronalazaštva, itd. To će omogućiti stvaranje pogodnije klime za brži ekonomski rast Republike Srbije i dolazak stranih investicija. Realizacija glavnih ciljeva detaljno je utvrđena na nivou konkretnih ciljeva, koji se ostvaruju putem konkretnih mera.

Mere za postizanje navedenih ciljeva ne zadiru u pravo na pristup informacijama od javnog značaja, koje se ostvaruje u skladu sa zakonom kojim se uređuje pristup informacijama od javnog značaja.

Nadležni organi dužni su da prilikom preduzimanja mera za postizanje navedenih ciljeva, svakom fizičkom licu, u vezi sa obradom podataka o ličnosti, obezbede i zaštitu prava na privatnost i ostalih prava i sloboda, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Glavni cilj 1:

HARMONIZACIJA NACIONALNOG SA EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM U OBLASTI INTELEKTUALNE SVOJINE

Napredak Republike Srbije u pravcu evropskih integracija doveo je do višeg stepena harmonizacije nacionalnog zakonodavstva u oblasti intelektualne svojine sa pravnim tekovinama Evropske unije. Evropska unija je ocenila da je zakonodavstvo Republike Srbije u oblasti intelektualne svojine u velikoj meri usaglašeno sa *acquis-em*, ali da je za privremeno zatvaranje Poglavlja 7 - Intelektualna svojina, neophodno da Republika Srbija dodatno usaglasi svoje propise sa evropskim direktivama iz oblasti intelektualne svojine. Takođe, potrebno je donošenje strategije razvoja intelektualne svojine, unapređenje ljudskih i tehničkih kapaciteta u ovoj oblasti, intenziviranje sprovođenja prava intelektualne svojine, jačanje saradnje između organa nadležnih za sprovođenje prava intelektualne svojine, redovno izveštavanje Evropske unije u pogledu sprovedenih mera kada je reč o sprovođenju prava.

Mere za postizanje glavnog cilja:

- Regulatorne mere:

1. Donošenje zakona o izmenama i dopunama Zakona o autorskom i srodnim pravima;
2. Donošenje zakona o izmenama i dopunama Zakona o žigovima;
3. Donošenje zakona o izmenama i dopunama Zakona o patentima;

4. Donošenje zakona o izmenama i dopunama Zakona o topografijama poluprovodničkih proizvoda;

6. Donošenje zakona o posebnim ovlašćenjima radi efikasne zaštite prava intelektualne svojine;

7. Donošenje zakona o poslovnoj tajni;

8. Pristupanje Republike Srbije međunarodnim ugovorima o pravima intelektualne svojine - Pekinškom ugovoru o audiovizuelnim interpretacijama i Marakeškom ugovoru za omogućavanje pristupa objavljenim delima od strane lica koja su slepa, slabovidna ili na drugi način onemogućena da koriste štampane materijale.

- Institucionalne mere:

Jačanje formalne institucionalne koordinacije različitih zainteresovanih strana u cilju efikasnijeg sprovođenja prava intelektualne svojine.

Glavni cilj 2:

UNAPREĐENJE SPROVOĐENJA PRAVA INTELEKTUALNE SVOJINE

Borba protiv krivotvorenja i piraterije je jedan od načina za ozdravljenje ekonomije Republike Srbije, a svest o potrebi odlučnije zaštite intelektualne svojine još uvek nije zaživela. Sprovođenje prava intelektualne svojine takođe je i deo naših pregovora sa Evropskom unijom u okviru Poglavlja 7 - Intelektualna svojina.

U pogledu rezultata postignutih u prethodnom periodu, a u vezi sa sprovođenjem prava intelektualne svojine, ističu se rezultati IPA projekta 2011 - Sprovođenje prava intelektualne svojine, u periodu 2014-2016. godina. Projekat su zajedno vodili Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija, Danski zavod za patente i žigove i organizacija Trgovinski standardi sever-zapad iz Velike Britanije.

Izveštaj sa Tvinig projekta je objavljen 5. aprila 2016. godine. Najvažniji ciljevi ostvareni u toku navedenog projekta su:

- Usvojeni su novi propisi za efikasno administrativno sprovođenje prava intelektualne svojine i propisani postupci za zadržavanje, smeštaj i uništavanje piratske i krivotvorene robe;

- Institucionalne strukture Republike Srbije su ojačane i unapređena je saradnja između relevantnih organa kao što su Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava carina i drugi organi;

- Uspostavljena je saradnja na polju primene prava intelektualne svojine u Republici Srbiji između nadležnih organa kao i njihova saradnja sa srodnim organima u Evropskoj uniji;

- Razvoj i primena informacionog sistema u pogledu sprovođenja prava intelektualne svojine u Sektoru tržišne inspekcije;

- Unapređen je nivo svesti o značaju prava intelektualne svojine.

Jedan od važnih dometa navedenog projekta jeste jačanje stručnih i administrativnih kapaciteta imajući u vidu veliki broj obuka koji je u periodu 2014-2016. godine održan za državne službenike. Održano je 35 obuka koje je pohađalo 783 službenika iz različitih institucija. Pored toga, razvijen je softver za evidenciju aktivnosti i mera iz oblasti rada Sektora tržišne inspekcije, prema modelu koji je prethodno implementiran u Upravi carina, obrazovano je Koordinaciono telo sa tri radne grupe, sprovedene su kampanje i druge aktivnosti namenjene podizanju nivoa svesti o štetnim posledicama krivotvorenja i piraterije.

Projekat sadrži i konkretne preporuke šta treba raditi u narednom periodu kada je reč o unapređenju sistema intelektualne svojine: donošenje novih propisa iz oblasti intelektualne svojine usklađenih sa pravnim sistemom Evropske unije u toj oblasti; način rada Koordinacionog tela; preporuke u pogledu sprovođenja prava intelektualne svojine koje su u većoj meri deo ove strategije.

2.1. Konkretni cilj - Zaštita intelektualne svojine kao jedan od značajnih ciljeva Vlade

Zaštita intelektualne svojine predmet je stalne pažnje svih struktura državne uprave i deo ciljeva Vlade.

Mere za postizanje konkretnog cilja 2.1:

1. Unapređenje načina prikupljanja i obrade statističkih podataka u vezi sa rezultatima ostvarenim u sprovođenju prava intelektualne svojine od strane organa nadležnih za sprovođenje prava intelektualne svojine;
2. Proširivanje borbe protiv organizovanog kriminala i na krivična dela protiv intelektualne svojine.

Pokazatelji uspeha:

1. Smanjenje krivotvorenja i piraterije u Republici Srbiji;
2. Povećanje broja inspekcijskih kontrola;
3. Kraće trajanje sudskih postupaka.

2.2. Konkretan cilj - Institucionalno jačanje organa nadležnih za sprovođenje prava intelektualne svojine

Uprava carina i Sektor tržišne inspekcije uspostavili su posebne organizacione jedinice za sprovođenje prava intelektualne svojine. Što se tiče Generalnog direktorata policije, u njegovom sastavu postoji posebno Odeljenje za borbu protiv visokotehnološkog kriminala, odnosno Odsek za suzbijanje kriminala u oblasti intelektualne svojine. Međutim, kad je reč o materijalnim povredama prava intelektualne svojine, iako Direkcija policije Ministarstva unutrašnjih poslova, u okviru Službe za suzbijanje kriminala - Odeljenja za suzbijanje privrednog kriminala, ima Odsek za suzbijanje privrednog kriminala u oblasti prevara u privrednom poslovanju i intelektualne svojine, taj Odsek se pretežno bavi istraživanjem kriminala koji nije povezan sa intelektualnom svojinom.

U toku projekta pod nazivom "Sprovođenje prava intelektualne svojine", koji je finansirala Evropska unija, poboljšani su, pre svega administrativni kapaciteti za sprovođenje prava intelektualne svojine navedenih institucija kroz sprovedene analize, istraživanja, seminare, radionice, praktično sprovođenje prava intelektualne svojine na terenu, sastavljanje smernica i izradu kompjuterske baze podataka za Tržišnu inspekciju.

Značajno je da ovako izgrađeni temelji budu nadograđeni da bi Republika Srbija postala poznata po primeni najbolje prakse u oblasti sprovođenja prava intelektualne svojine. Posebno je potrebno dalje institucionalno jačanje pravosudnih institucija koje se bave krivičnim gonjenjem. Ukoliko ovim institucijama ne budu dodeljeni dovoljni resursi, efekti borbe protiv kriminala u oblasti intelektualne svojine biće minimalni.

Mere za postizanje konkretnog cilja 2.2:

1) Izrada ili unapređenje procedura, metodologija, studija, baza podataka i sl. u cilju efikasnijeg rada nadležnih organa. U svemu tome, od velike pomoći mogu da budu studije, publikacije, baze podataka i sl. koje se nalaze na internet stranici opservatorije Evropskog zavoda za intelektualnu svojinu (EUIPO);

2) Održavanje obuka zaposlenih u organima za sprovođenje prava intelektualne svojine u periodu od 2018. do 2022. godine kako bi se osposobili da na profesionalan i efikasan način reaguju na povrede prava intelektualne svojine.

2.3. Konkretni cilj - Unapređenje koordinacije rada organa nadležnih za sprovođenje prava intelektualne svojine

Zadatak Koordinacionog tela je da na polju operativne zaštite prava intelektualne svojine u Republici Srbiji prati i usmerava pojedine poslove iz delokruga više organa državne uprave radi obezbeđivanja efikasne zaštite prava intelektualne svojine. U tom smislu su i obrazovane radne grupe: za izradu strategije razvoja intelektualne svojine; za razmenu podataka u oblasti sprovođenja prava intelektualne svojine; za podizanje svesti o krivotvorenju i pirateriji.

Propisi Republike Srbije predviđaju upravno-pravnu, građansko-pravnu i krivično-pravnu zaštitu prava intelektualne svojine. Unapređenje sistema koordinacije svih organa je od ogromnog značaja za efikasno sprovođenje prava intelektualne svojine, kao i za podizanje svesti o posledicama piraterije i krivotvorenja. S tim u vezi, u okviru obrazovanih radnih grupa, posebno za razmenu podataka u oblasti sprovođenja prava intelektualne svojine i za podizanje svesti o krivotvorenju i pirateriji, treba uspostaviti efikasniji sistem razmene informacija i planiranja zajedničkih aktivnosti.

1. Efikasan i kontinuirani rad Koordinacionog tela

a) Radna grupa za razmenu podataka u oblasti sprovođenja prava intelektualne svojine

Koordinaciono telo, tj. osnovane radne grupe se sastaju najmanje jednom u šest meseci. Radne grupe koje rade u okviru Koordinacionog tela dostavljaju tom telu izveštaje o postignutom napretku u svom radu. Ovo se pre svega odnosi na Radnu grupu za razmenu podataka u oblasti sprovođenja prava intelektualne svojine i Radnu grupu za podizanje svesti o krivotvorenju i pirateriji.

Efikasan rad Radne grupe za razmenu podataka u oblasti sprovođenja prava intelektualne svojine se ogleda u razmeni relevantnih podataka između institucija nadležnih za sprovođenje prava intelektualne svojine na sistematičan i strukturisan način kako bi se izbeglo dupliranje poslova i obezbedilo efikasno sprovođenje prava intelektualne svojine.

Pod podacima o povredama prava intelektualne svojine podrazumevaju se podaci o registrovanim pravima intelektualne svojine sadržani u bazama podataka Zavoda za intelektualnu svojinu, podaci o izgledu krivotvorene ili piratske robe, kanalima njene distribucije i sl, sadržani u bazama "INES", odnosno "INES+", koje koriste Tržišna inspekcija i Uprava carina. Umrežavanjem ovih nezavisnih baza ili stvaranjem jedinstvene baze podataka (aplikacije), koju bi koristili svi organi nadležni za sprovođenje prava, doprinelo bi se obezbeđivanju efikasnijeg sistema zaštite prava intelektualne svojine. Time bi se postojeći protokoli o saradnji između ovih organa, kao i aktivnosti Radne grupe za razmenu podataka u oblasti sprovođenja učinili delotvornijim. Postojanje ovih aplikacija je praksa koja postoji i u Evropskoj uniji (The Enforcement Database (EDB), dostupna na internet stranici EUIPO opservatorije⁷). Pristup ovoj bazi trenutno imaju policija i carina svih država članica Evropske unije, koji putem ove baze mogu dobiti napred navedene informacije i lakše prepoznati krivotvorene i piratizovane proizvode i preduzeti odgovarajuće radnje.

⁷ <https://euipo.europa.eu/ohimportal/en/web/observatory/enforcement-database>.

Pod podacima o povredama prava intelektualne svojine podrazumevaju se i statistički podaci nadležnih organa u vezi sa sprovođenjem prava. To su na primer: broj učinjenih krivičnih dela protiv intelektualne svojine, broj kontrolisanih poreskih obveznika i privrednih subjekata, kao i podaci u vezi sa vrstom i količinom robe koja je oduzeta na teritoriji Republike Srbije. Razmena relevantnih podataka može da se vrši na redovnim sastancima Koordinacionog tela neposrednim sastancima ili kroz razmenu obrazaca nadležnih institucija koji sadrže ove podatke. Zato je neophodno da institucije za sprovođenje prava intelektualne svojine naprave pouzdane i transparentne modele statističkog izveštavanja. Ovi modeli statističkog izveštavanja treba da budu kompatibilni sa bazama podataka koje trenutno pravi opservatorija EUIPO-a za povrede prava intelektualne svojine.

Kontinuirano prikupljanje ovih podataka je neophodan uslov za analizu napretka Republike Srbije u sprovođenju prava intelektualne svojine u evrointegracijama.

Prikupljanje i obrada relevantnih podataka vrši se u skladu sa propisima kojima se uređuje zaštita podataka, posebno imajući u vidu zakon kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Da bi navedeni podaci bili što efikasnije prikupljeni i što kvalitetnije statistički obrađeni, potrebno je zaposliti stručnjake koji će na osnovu njih napraviti analizu primene propisa u oblasti prava intelektualne svojine. Pod tim se pre svega misli na kvalitativnu i kvantitativnu analizu krivotvorenja i piraterije, njihov uticaj na BDP i sl. kao i analize aktuelnih trendova u vezi sa povredom prava itd. Pomoću metodologije koju su usvojili EUIPO i Evropski zavod za patente (EZP) je potrebno utvrditi doprinos intelektualne svojine privrednim rezultatima i zapošljavanju u Republici Srbiji. Pored toga, potrebno je praćenje metodologije koju trenutno priprema EUIPO kako bi se utvrdio nivo krivotvorenja i piraterije u Republici Srbiji. Ovi statistički podaci imaju ključni značaj za razumevanje razmera problema i raspodelu resursa u skladu s tim.

Potrebno je da se institucije za sprovođenje prava intelektualne svojine razmenom informacija i pružanjem međusobne pomoći, zajedničkim kapacitetima bore protiv povrede prava, posebno kada je u pitanju povreda koja ima karakter organizovanog kriminala.

b) Radna grupa za podizanje svesti o krivotvorenju i pirateriji

Cilj osnivanja i rada ove grupe je podizanje svesti javnosti o značaju intelektualne svojine. To je u najmanju ruku podjednako važno kao i sprovođenje prava intelektualne svojine. Smanjenjem tražnje za krivotvorenom i piratskom robom automatski će se smanjiti i dostupnost takve robe. Shodno tome, neophodne su delotvorne kampanje podizanja svesti javnosti koje će biti namenjene različitim segmentima društva. Pored kampanja treba osmisliti različite edukativne događaje koji bi bili prilagođeni određenim ciljnim grupama, npr. mladima, deci, određenim profesijama, malim i srednjim preduzećima i sl.

v) Održavanje godišnje konferencije

Potrebno je da se organizuju godišnje konferencije na temu sprovođenja prava intelektualne svojine i podizanja svesti o pirateriji i krivotvorenju. Godišnje konferencije na kojima će učestvovati predstavnici svih institucija za sprovođenje prava intelektualne svojine, sudije i nosioci prava intelektualne svojine, predstavljaju priliku da se na jednom mestu okupe svi akteri u ovom procesu i da se informišu o najnovijim događajima, razmene najbolju praksu i uspostave međusobne kontakte.

g) Obrazovanje radne grupe za prikupljanje, analizu podataka i identifikaciju trendova u vezi sa povredom prava intelektualne svojine

Koordinaciono telo treba da obrazuje radnu grupu koja će se baviti identifikacijom trendova u vezi sa povredom prava intelektualne svojine (i drugih činjenica koje mogu biti od pomoći organima za sprovođenje prava. S tim u vezi, među do sada identifikovanim trendovima, najveću pažnju svetske i domaće stručne javnosti, privlači zaštita prava intelektualne svojine na internetu. Naime, neophodno je uspostaviti balans između sprovođenja prava intelektualne svojine na internetu i očuvanja vrednosti kao što su sloboda govora, sloboda pristupa znanju i kulturi, itd. Zaštita intelektualne svojine na internetu odvijaće se strogo u skladu sa propisima Republike Srbije - Ustavom, zakonima i međunarodnim ugovorima iz ove oblasti koje je Republika Srbija potpisala i ratifikovala. S tim u vezi, neophodno je:

- uspostaviti organizovanu saradnju institucija nadležnih za sprovođenje prava intelektualne svojine i nosilaca prava sa jedne strane, sa administratorima internet stranica (prenosiocima oglasnih poruka) s druge strane, radi pribavljanja informacija o licima koja krše prava intelektualne svojine na internetu. Primera radi, Zakonom o elektronskoj trgovini ("Službeni glasnik RS", br. 41/09 i 95/13) utvrđena je dužnost pružaoca usluga da mora da obavesti nadležni državni organ ako osnovano sumnja 1) da se korišćenjem njegove usluge preduzimaju nedopuštene aktivnosti; 2) da je korisnik njegove usluge pružio nedopušteni podatak. Prema Zakonu o oglašavanju zabranjeno je oglašavanje kojim se preporučuje proizvod (promet) robe i pružanje usluge koji su zabranjeni zakonom. Takođe, tim zakonom utvrđena je i odgovornost prenosioca oglasne poruke.

- stvoriti uslove za izvršenje pravnosnažne sudske odluke kada je reč o povredi prava intelektualne svojine na internetu, uklanjanjem sporne oglasne poruke, prekidom oglašavanja,

ispravkom oglasne poruke, zabranom oglašavanja, onemogućavanjem pristupa informacijama i sl., kao i blokiranjem spornih internet stranica.

- uspostaviti mehanizme saradnje između prenosioca oglasne poruke, operatora, pružaoca usluga elektronske komunikacije, nosioca prava i korisnika interneta u cilju prevencije povrede prava intelektualne svojine na internetu.

d) Uspostavljanje međunarodne saradnje

Važno je da institucije zadužene za sprovođenje prava intelektualne svojine uspostave operativnu saradnju sa međunarodnim institucijama koje se bave sprovođenjem prava intelektualne svojine. U Saopštenju Evropske unije broj 467 (2009) navodi se da "zbog međunarodnog karaktera povreda prava intelektualne svojine, unapređenje unutrašnje prekogranične saradnje predstavlja ne samo zakonsku obavezu, već i očiglednu potrebu. U tom cilju, efikasna mreža kontakt tačaka širom Evropske unije od suštinskog je značaja za podsticanje brze razmene podataka o sumnjivim proizvodima, mestima proizvodnje, putevima distribucije i ključnim mestima prodaje. To će doprineti usaglašavanju nacionalnih politika i pružanju uzajamne pomoći." U procesu pristupanja Evropskoj uniji, Republika Srbija se obavezala da prihvatiti pravne tekovine i praksu Evropske unije i u oblasti sprovođenja prava intelektualne svojine, a to se postiže i primenom ujednačene prakse organa za sprovođenje što se postiže operativnom saradnjom kako na bilateralanom tako i na nivou Evropske unije.

Iako međunarodna saradnja može da bude bilateralnog karaktera, ona takođe mora da podrazumeva odnose sa organizacionim jedinicama za sprovođenje prava intelektualne svojine u sklopu međunarodnih organizacija kao što su Interpol, Evropol, Svetska carinska organizacija i Opservatorija EUIPO.

Glavni cilj 3:

OBRAZOVANJE I PODIZANJE KAPACITETA ZA TRANSFER ZNANJA U FUNKCIJI UNAPREĐENJA PRIMENE INTELJEKTUALNE SVOJINE U PRIVREDI

U savremenoj ekonomiji zasnovanoj na znanju i Lisabonskoj strategiji koju je Evropska unija usvojila 2000. godine, obrazovanje, naučna i tehnološka istraživanja i inovacije su ključni faktori konkurentnosti i održivog razvoja. Strategija naučnog i tehnološkog razvoja Republike Srbije za period od 2016. do 2020. godine ("Službeni glasnik RS", broj 25/16), Strategija za podršku razvoja malih i srednjih preduzeća, preduzetništva i konkurentnosti za period od 2015. do 2020. godine ("Službeni glasnik RS", broj 35/15), Strategija razvoja obrazovanja u Srbiji do 2020. godine ("Službeni glasnik RS", broj 107/12), imaju za cilj povezivanje nauke i privrede radi primene rezultata istraživanja nastalih na univerzitetima, institutima i drugim naučnoistraživačkim ustanovama kroz eksploataciju različitih oblika intelektualne svojine od strane privrednih subjekata. Projekti Evropske unije, kroz okvirni program finansiranja "Horizont 2020" za istraživanje, fokusiraju se na tržišnu primenu rezultata istraživačkih organizacija kroz konzorcijume u kojima je uključen bar jedan privredni subjekat. Pravilnikom o postupku, načinu vrednovanja i kvantitativnom iskazivanju naučnoistraživačkih rezultata istraživača ("Službeni glasnik RS", br. 24/16, 21/17 i 38/17), značajno je uvećano vrednovanje rezultata iskazanih kroz patente u oblasti tehničko-tehnoloških i biotehničkih nauka.

Mere za postizanje glavnog cilja:

- 1) uvođenje nastave o intelektualnoj svojini na univerzitetima kroz akreditovane studijske programe, samostalne predmete ili u okviru drugih nastavnih predmeta prilagođenih obrazovnim profilima, kao i kroz kurseve kontinuiranog obrazovanja;
- 2) formalno uvođenje treće misije univerziteta u Zakon o visokom obrazovanju ("Službeni glasnik RS", br. 88/17, 27/18 - dr. zakon i 73/18);
- 3) podizanje nivoa poznavanja sistema zaštite i upravljanja intelektualnom svojinom istraživača na univerzitetima i drugim istraživačkim ustanovama kroz različite kurseve koje organizuje Zavod za intelektualnu svojinu kroz Centar za edukaciju i informisanje ili u saradnji sa WIPO, EPO, Centri za transfer tehnologije i druge organizacije za podršku inovacijama;
- 4) usvajanje i implementiranje "Nacionalnih preporuka za univerzitete i institute u Srbiji za upravljanje intelektualnom svojinom u aktivnostima transfera znanja" izrađenih u okviru Stručnog tima za reformu visokog obrazovanja (HERE tim) koji je imenovalo Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja⁸;

⁸ http://erasmusplus.rs/wp-content/uploads/2016/06/Nacionalne-preporuke_web.pdf

- 5) podizanje nivoa znanja privrednih subjekata o zaštiti i iskorišćavanju prava intelektualne svojine kroz aktivnosti Zavoda za intelektualnu svojinu - Centra za edukaciju i informisanje u saradnji sa organizacijama za podršku privredi (privrednim komorama, udruženjima privrednika, razvojnim agencijama, itd.), pružanjem usluga privrednim subjektima kroz uslugu Dijagnostike intelektualne svojine ili uz pomoć drugih alata razvijenih u okviru projekata Evropske unije na kojima je Zavod za intelektualnu svojinu učestvovao (Iporta, VIP4SME), kroz aktivnosti i usluge drugih organizacija;
- 6) omogućavanje značajnije podrške kroz različite programe finansiranja inovacija (Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, Ministarstvo privrede, Kabinet ministra za inovacije i tehnološki razvoj, Fond za inovacionu delatnost) i podršku za zaštitu prava intelektualne svojine u inostranstvu radi stvaranja preduslova za uspešnu komercijalizaciju na stranim tržištima.

IV PROCENA EFEKATA I TROŠKOVA U VEZI SA SPROVOĐENJEM STRATEGIJE

OČEKIVANI REZULTATI I POKAZATELJI NAPRETKA

Sprovođenjem Strategije razvoja intelektualne svojine za period od 2018. do 2022. godine biće postignuti sledeći rezultati:

- usklađivanje nacionalnog zakonodavstva u oblasti prava intelektualne svojine sa pravnim tekovinama Evropske unije;
- unapređenje koordinacije sprovođenja prava intelektualne svojine;
- stvaranje posebnih organizacionih jedinica za sprovođenje prava intelektualne svojine;

- unapređenje kapaciteta institucija za sprovođenje prava intelektualne svojine;
- jačanje slike o Republici Srbiji kao državi koja pruža efikasnu zaštitu prava intelektualne svojine, što će doprineti privlačenju stranih ulaganja u proizvode i napredne tehnologije;
- povećanje nivoa svesti javnosti o značaju intelektualne svojine za društvo, što će dovesti do smanjenja tražnje za krivotvorenim i piratskom robom, kao i do smanjenja broja slučajeva neloyalne konkurencije i zlonamerno podnetih zahteva za zaštitu prava intelektualne svojine;
- unapređenje primene intelektualne svojine u privredi.

GLAVNI INDIKATORI ZA PRAĆENJE SPROVOĐENJA STRATEGIJE

Glavni indikatori za praćenje sprovođenja Strategije razvoja intelektualne svojine za period od 2018. do 2022. godine su:

1. Harmonizacija nacionalnog zakonodavstva u oblasti intelektualne svojine sa evropskim zakonodavstvom

- Pozitivna ocena za Poglavlje 7 - Intelektualna svojina u godišnjem izveštaju Evropske komisije o napretku Republike Srbije;
- Sprovedene preporuke iz Konačnog izveštaja Tvining projekta "Sprovođenje prava intelektualne svojine" završenog januara 2016. godine po aktivnosti 2.11 - Podrška harmonizaciji zakona u Srbiji sa EU standardima
- Usvojene izmene i dopune Zakona o autorskom i srodnim pravima, Zakona o žigovima, Zakona o patentima, Zakona o topografijama poluprovodničkih proizvoda, Zakona o posebnim ovlašćenjima radi efikasne zaštite prava intelektualne svojine, Zakona o poslovnoj tajni;
- Pristupanje multilateralnim konvencijama o pravima intelektualne, industrijske i komercijalne svojine, koje su navedene u Aneksu.

2. Unapređenje sprovođenja prava intelektualne svojine

2.1. Konkretni cilj: Zaštita intelektualne svojine kao jedan od značajnih ciljeva Vlade

- Izveštaji inspekcijских i drugih nadležnih organa o jednoobraznom prikupljanju i obradi statističkih podataka;
- Uključivanje kriminala iz oblasti intelektualne svojine u nacionalne procene pretnje od teškog i organizovanog kriminala (tzv. SOCTA analiza);
- Izveštaj nadležnog organa o oduzetoj imovini pribavljenoj izvršenjem krivičnih dela protiv intelektualne svojine u periodu od 2018. do 2022. godine.

2.2. Konkretni cilj: Institucionalno jačanje organa nadležnih za sprovođenje prava intelektualne svojine

- Broj formiranih posebnih organizacionih jedinica za sprovođenje prava intelektualne svojine i broj zaposlenih u svakoj od ovih posebnih jedinica;
- Izveštaji inspeksijskih i drugih nadležnih organa o jednoobraznom postupanju prilikom vršenja kontrole i nadzora;
- Broj održanih obuka (seminara, radionica i sl.) u vezi sa povredom prava intelektualne svojine zaposlenih u organima za sprovođenje prava intelektualne svojine.

2.3. Konkretni cilji: Unapređenje koordinacije rada organa nadležnih za sprovođenje prava intelektualne svojine

- Izveštaji sa sastanaka Koordinacionog tela;
- Izveštaji sa sastanaka Radne grupe za podizanje svesti o krivotvorenju i pirateriji, broj održanih godišnjih konferencija na temu intelektualne svojine, teme koje su obrađene i eventualni zaključci;
- Izveštaji sa sastanaka Radne grupe za razmenu podataka u oblasti sprovođenja prava intelektualne svojine, teme koje su obrađene i eventualni zaključci;
- Godišnji izveštaj Koordinacionog tela;
- Broj konferencija o sprovođenju prava intelektualne svojine (agenda i liste prisutnih); teme koje su obrađene i eventualni zaključci;
- Donošenje akta o obrazovanju radne grupe za prikupljanje, analizu podataka i identifikaciju trendova u vezi sa povredom prava intelektualne svojine;
- Broj održanih sastanaka radne grupe za prikupljanje, analizu podataka i identifikaciju trendova u vezi sa povredom prava intelektualne svojine i izveštaj sa sastanka te grupe;
- Izveštaj o uspostavljenoj saradnji institucija za sprovođenje prava intelektualne svojine i nosioca prava sa provajderima internet usluga;
- Broj sprovedenih mera od strane organa za sprovođenje proizašlih nakon koordinacionih sastanaka (uklanjanje internet stranica na kojima se reklamiraju za prodaju krivotvoreni proizvodi, dr.).

3. Konkretni cilji: Obrazovanje i podizanje kapaciteta za transfer znanja u funkciji unapređenja primene intelektualne svojine u privredi

- Broj obuka za nastavnike koji će predavati intelektualnu svojinu;
- Izrađeni kurikulumi iz oblasti intelektualne svojine za nastavnike koji će predavati intelektualnu svojinu;
- Broj programa/predmeta, naročito na tehničkim fakultetima, u okviru kojih se izučava intelektualna svojina;

- Formalno uvedena treća misija univerziteta u Zakon o visokom obrazovanju kao cilj međunarodnog projekta "Institucionalni okvir za razvoj treće misije univerziteta u Srbiji - IF4TM, u kome kao partner učestvuje Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja i Zavod za intelektualnu svojinu. Ciljevi treće misije su da univerziteti pored visokog obrazovanja i naučnih istraživanja kao osnovnih delatnosti, uvedu kao obavezu i transfer tehnologija, da u ponudi imaju i kurseve kontinuiranog obrazovanja kao i da sprovede društveno odgovorne aktivnosti;
- Broj obuka održanih na fakultetima, institutima;
- Donošenje pravilnika o intelektualnoj svojini na svim državnim univerzitetima;
- Broj osnovanih kancelarija za transfer tehnologija i broj zaposlenih u kancelarijama za transfer tehnologije;
- Broj obuka/seminara o intelektualnoj svojini za privredu;
- Donošenje zakona o inovacionoj delatnosti;
- Broj programa finansijske podrške za zaštitu intelektualne svojine.

TROŠKOVI

Finansijska sredstva za sprovođenje Strategije razvoja intelektualne svojine za period od 2018. do 2022. godine utvrđena su Akcionim planom i obuhvataju:

- sredstva iz budžeta Republike Srbije u okvirima rashoda koji su odobreni uključenim institucijama;
- tehničku pomoć obezbeđenu od donatora;
- sponzorstva i sredstva obezbeđena iz drugih zakonom dozvoljenih izvora.

V POSTUPAK IZVEŠTAVANJA I PRAĆENJA

U toku perioda sprovođenja ove strategije, Zavod za intelektualnu svojinu sastavljaće godišnje izveštaje o njenom sprovođenju. Na osnovu izveštaja o postignutim rezultatima koje će mu dostavljati nadležne institucije u februaru svake kalendarske godine, Zavod za intelektualnu svojinu dostavljaće Vladi, odnosno njenim telima, godišnji izveštaj o sprovođenju Strategije razvoja intelektualne svojine za period od 2018. do 2022. godine, u martu svake kalendarske godine.

VI ZAVRŠNI DEO

Akcioni plan za sprovođenje Strategije razvoja intelektualne svojine za period od 2018. do 2022. godine i Aneks, odštampani su uz ovu strategiju i čine njen sastavni deo.

Ovu strategiju objaviti u "Službenom glasniku Republike Srbije".

ANEKS

MEĐUNARODNI UGOVORI I NACIONALNO ZAKONODAVSTVO

NACIONALNI PROPISI IZ OBLASTI INTELEKTUALNE SVOJINE

Osnovni propisi Republike Srbije iz oblasti intelektualne svojine su:

1. Zakon o autorskom i srodnim pravima ("Službeni glasnik RS", br. 104/09, 99/11, 119/12 i 29/16 - odluka US);
2. Zakon o patentima ("Službeni glasnik RS", br. 99/11 i 113/17 - dr. zakon),
3. Zakon o žigovima ("Službeni glasnik RS", br. 104/09, 10/13 i 44/18 - dr. zakon),
4. Zakon o pravnoj zaštiti industrijskog dizajna ("Službeni glasnik RS", br. 104/09, 45/15 i 44/18 - dr. zakon),
5. Zakon o zaštiti topografija poluprovodničkih proizvoda ("Službeni glasnik RS", broj 55/13),
6. Zakon o zaštiti prava oplemenjivača biljnih sorti ("Službeni glasnik RS", br. 41/09 i 88/11).

Pored navedenih zakona, u Republici Srbiji primenjuju se i zakoni koji uređuju sprovođenje (zaštitu) prava intelektualne svojine, i to:

1. Zakon o posebnim ovlašćenjima radi efikasne zaštite prava intelektualne svojine ("Službeni glasnik RS", br. 46/06 i 104/09 - dr. zakoni);
2. Krivični zakonik ("Službeni glasnik RS", br. 85/05, 88/05 - ispravka, 107/05 - ispravka, 72/09, 111/09, 121/12, 104/13, 108/14 i 94/16);
3. Carinski zakon ("Službeni glasnik RS", br. 18/10, 111/12, 29/15, 108/16 i 113/17 - dr. zakon) i Uredba o uslovima i načinu za primenu mera za zaštitu prava intelektualne svojine na granici ("Službeni glasnik RS", br. 25/15 i 3/18);
4. Zakon o optičkim diskovima ("Službeni glasnik RS", broj 52/11).

MEĐUNARODNI UGOVORI IZ OBLASTI INTELEKTUALNE SVOJINE

OBLAST INTELEKTUALNE SVOJINE UOPŠTEN⁹:

1. Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane i Republike Srbije, sa druge strane - Zakon o potvrđivanju sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije, sa druge strane ("Službeni glasnik RS - Međunarodni ugovori", broj 83/08).

⁹ Republika Srbija je u procesu pregovaranja za članstvo u STO (WTO).

Sporazum je potpisan 29. aprila 2008. godine u Luksemburgu, a stupio je na snagu 1. septembra 2013. godine - Obaveštenje o datumu stupanja na snagu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane, objavljeno je u ("Službenom glasniku RS - Međunarodni ugovori", broj 11/13).

Ugovorne strane ovog sporazuma su Ugovorne strane Ugovora o osnivanju Evropske zajednice i Ugovora o osnivanju Evropske zajednice za atomsku energiju i Ugovora o Evropskoj uniji, odnosno 27 država članica i Evropska zajednica i Evropska zajednica za atomsku energiju, koje istupaju jedinstveno, kao jedna ugovorna strana i Republika Srbija sa druge strane. Iz ovog razloga ovaj sporazum predstavlja specifičan dvostrani (bilateralni) sporazum.

2. Pariska konvencija za zaštitu industrijske svojine od 20. marta 1883. godine, revidirana u Briselu 14. decembra 1900. godine, u Vašingtonu 2. juna 1911. godine, u Hagu 6. novembra 1925. godine, u Londonu 2. juna 1934. godine, u Lisabonu 31. oktobra 1958. godine i u Stokholmu 14. jula 1967. godine - Uredba o ratifikaciji Pariske konvencije za zaštitu industrijske svojine ("Službeni list SFRJ - Međunarodni ugovori i drugi sporazumi", broj 5/74 i "Službeni list SFRJ - Međunarodni ugovori", broj 7/86 - dr. uredba).

Konvencija je potpisana 20. marta 1883. godine u Parizu, revidirana je u Briselu 14. decembra 1900. godine, u Vašingtonu 2. juna 1911. godine, u Hagu 6. novembra 1925. godine, u Londonu 2. juna 1934. godine, u Lisabonu 31. oktobra 1958. godine i u Stokholmu 14. jula 1967. godine. Konvencija je ratifikovana 25. januara 1973. godine, a njeno stupanje na snagu definisano je odredbama čl. 20. do 25. Navedena Konvencija menjana je amandmanima koji su prihvaćeni 1979. i 1980. godine, a koji su ratifikovani 20. septembra 1984. godine i objavljeni su u "Službenom listu SFRJ - Međunarodni ugovori", broj 7/86.

3. Konvencija o osnivanju Svetske organizacije za intelektualnu svojinu ratifikovana je donošenjem Uredbe o ratifikaciji konvencije o osnivanju Svetske organizacije za intelektualnu svojinu ("Službeni list SFRJ - Međunarodni ugovori i drugi sporazumi", broj 31/72 i "Službeni list SFRJ - Međunarodni ugovori", broj 4/86 - dr. uredba).

Konvencija o osnivanju Svetske organizacije za intelektualnu svojinu je potpisana 14. jula 1967. godine u Stokholmu, a menjana je Amandmanima koji su prihvaćeni 1979. i 1980. godine, a nisu stupili na snagu do 31. januara 1984. godine. Konvencija je ratifikovana Uredbom o ratifikaciji Amandmana na tekst konvencije o osnivanju Svetske organizacije za intelektualnu svojinu ("Službeni list SFRJ - Međunarodni ugovori", broj 4/86).

OBLAST PATENATA

1. Budimpeštanski sporazum o međunarodnom priznanju depozita mikroorganizama radi postupka patentiranja, zaključen je 28. aprila 1977. godine i dopunjen 26. septembra 1980. godine.

Navedeni sporazum je potvrđen 1993. godine donošenjem Zakona o potvrđivanju Budimpeštanskog sporazuma o međunarodnom priznanju depozita mikroorganizama radi postupka patentiranja ("Službeni list SRJ - Međunarodni ugovori", broj 3/93).

2. Ugovor o saradnji u oblasti patenata, sa Pravilnikom za sprovođenje Ugovora o saradnji u oblasti patenata, zaključen je 19. juna 1970. godine u Vašingtonu, dopunjen 2. oktobra 1979. godine i izmenjen 3. februara 1984. godine.

Ugovor o saradnji u oblasti patenata, sa Pravilnikom za sprovođenje Ugovora o saradnji u oblasti patenata, potvrđen je 1996. godine donošenjem Zakona o potvrđivanju Ugovora o saradnji u oblasti patenata, sa Pravilnikom za sprovođenje Ugovora o saradnji u oblasti patenata ("Službeni list SRJ - Međunarodni ugovori", broj 3/96 i "Službeni list SCG", broj 32/04 - dr. zakon).

3. Sporazum između Savezne vlade Savezne Republike Jugoslavije i Evropske patentne organizacije o saradnji u oblasti patenata (Sporazum o saradnji i proširenju), sa Aneksom, koji je sačinjen 26. novembra 2001. godine u Minhenu.

Sporazum je ratifikovan donošenjem Zakona o ratifikaciji Sporazuma između Savezne vlade Savezne Republike Jugoslavije i Evropske patentne organizacije o saradnji u oblasti patenata (Sporazum o saradnji i proširenju), sa Aneksom ("Službeni list SCG - Međunarodni ugovori", broj 14/04).

4. Konvencija o priznavanju evropskih patenata (Konvencija o evropskom patentu) od 5. oktobra 1973. godine, sa izmenama člana 63. Konvencije o evropskom patentu od 17. decembra 1991. godine i izmenama od 29. novembra 2000. godine.

Konvencija je potvrđena 9. juna 2010. godine donošenjem Zakona o potvrđivanju Konvencije o priznavanju evropskih patenata (Konvencija o evropskom patentu) od 5. oktobra 1973. godine, sa izmenama člana 63. Konvencije o evropskom patentu od 17. decembra 1991. godine i izmenama od 29. novembra 2000. godine ("Službeni glasnik RS - Međunarodni ugovori", br. 5/10 i 99/11 - dr. zakon).

5. Strazburški sporazum o međunarodnoj klasifikaciji patenata od 24. marta 1971. godine, sa izmenama od 28. septembra 1979. godine.

Navedeni sporazum je potvrđen donošenjem Zakona o potvrđivanju Strazburškog sporazuma o međunarodnoj klasifikaciji patenata od 24. marta 1971. godine, sa izmenama od 28. septembra 1979. godine ("Službeni glasnik RS - Međunarodni ugovori", broj 42/09).

6. Ugovor o patentnom pravu usvojen je 1. juna 2000. godine u Ženevi.

Ugovor o patentnom pravu potvrđen je donošenjem Zakona o potvrđivanju Ugovora o patentnom pravu ("Službeni glasnik RS - Međunarodni ugovori", broj 19/10).

OBLAST ŽIGOVA

1. Madridski aranžman o međunarodnom registrovanju žigova od 14. aprila 1891. godine, revidiran u Briselu 14. decembra 1900. godine, u Vašingtonu 2. juna 1911. godine, u Hagu 6. novembra 1925. godine, u Londonu 2. juna 1934. godine, u Nici 15. juna 1957. godine i u Stokholmu 14. jula 1967. godine ratifikovan je donošenjem Uredbe o ratifikaciji Madridskog aranžman o međunarodnom registrovanju žigova od 14. aprila 1891. godine, revidiran u Briselu 14. decembra 1900. godine, u Vašingtonu 2. juna 1911. godine, u Hagu 6. novembra 1925. godine, u Londonu 2. juna 1934. godine, u Nici 15. juna 1957. godine i u Stokholmu

14. jula 1967. godine ("Službeni list SFRJ - Međunarodni ugovori i drugi sporazumi", broj 2/74).¹⁰

10 *Pristupanjem Alžira Madridskom protokolu, 31. oktobra 2015. godine više ne postoji mogućnost da se nacionalne prijave ispituju po hitnom postupku kada je podnet zahtev za međunarodno registrovanje (u slučaju naznačenja Alžira), odnosno zaključak kojim se nalaze plaćanje dvostruke takse u dinarima i švajcarskim francima za zaštitu žiga, više neće biti u primeni. Napred navedeno se odnosi na zahteve za međunarodno registrovanje koji su podneti posle 31. oktobra 2015. godine. Prijave se ispituju samo po Protokolu.*

2. Protokol koji se odnosi na Madridski aranžman o međunarodnom registrovanju žigova potvrđen je donošenjem Zakona o potvrđivanju Protokola koji se odnosi na Madridski aranžman o međunarodnom registrovanju žigova ("Službeni list SRJ - Međunarodni ugovori", broj 2/97).

3. Najrobijski ugovor o zaštiti olimpijskog simbola, sa Aneksom (usvojen 26. septembra 1981. godine u Najrobiju), potvrđen je donošenjem Zakona o potvrđivanju Najrobijskog ugovora o zaštiti olimpijskog simbola, sa aneksom ("Službeni list SRJ - Međunarodni ugovori", broj 1/99).

4. Ugovor o žigovnom pravu (u daljem tekstu: Ugovor) usvojen je 27. oktobra 1994. godine u Ženevi.

Ugovor je potvrđen donošenjem Zakona o potvrđivanju Ugovora o žigovnom pravu ("Službeni list SRJ - Međunarodni ugovori", broj 4/98).

5. Sporazum o ustanovljenju Međunarodne klasifikacije figurativnih elemenata žigova sačinjen u Beču, 12. juna 1973. godine, sa izmenama od 1. oktobra 1985. godine, potvrđen je donošenjem Zakona o potvrđivanju Sporazuma o ustanovljenju Međunarodne klasifikacije figurativnih elemenata žigova sačinjen u Beču, 12. juna 1973. godine, sa izmenama od 1. oktobra 1985. godine ("Službeni list SRJ - Međunarodni ugovori", broj 42/09).

6. Ničanski sporazum o međunarodnoj klasifikaciji roba i usluga radi registrovanja žigova od 15. juna 1957. godine, revidiran u Stokholmu 14. jula 1967. godine i Ženevi 13. maja 1977. godine i izmenjen 28. septembra 1979. godine¹¹ potvrđen je donošenjem Zakona o potvrđivanju Ničanskog sporazuma o međunarodnoj klasifikaciji roba i usluga radi registrovanja žigova od 15. juna 1957. godine, revidiran u Stokholmu 14. jula 1967. godine i Ženevi 13. maja 1977. godine i izmenjen 28. septembra 1979. godine ("Službeni glasnik RS - Međunarodni ugovori", broj 19/10).

11 *Ničanski aranžman koji je potpisan 15. juna 1957. godine, a revidiran u Stokholmu 14. jula 1967. godine, ratifikovan je od strane nadležnog organa SFRJ 14. marta 1973. godine, a stupa na snagu za svaku državu koja mu naknadno pristupa tri meseca posle dana kada je njenu ratifikaciju ili pristup saopštio generalni direktor kod koga se deponuju instrumenti ratifikacije.*

7. Singapurski ugovor o žigovnom pravu, Pravilnik za sprovođenje Singapurskog ugovora o žigovnom pravu i Rezolucija Diplomatske konferencije kojom se dopunjuju Singapurski

ugovor o žigovnom pravu i Pravilnik za sprovođenje Singapurskog ugovora o žigovnom pravu potvrđeni su donošenjem Zakona o potvrđivanju Singapurskog ugovora o žigovnom pravu, Pravilnika za sprovođenje Singapurskog ugovora o žigovnom pravu i Rezolucije Diplomatske konferencije kojom se dopunjuju Singapurski ugovor o žigovnom pravu i Pravilnika za sprovođenje Singapurskog ugovora o žigovnom pravu ("Službeni glasnik RS - Međunarodni ugovori", broj 5/10).

OBLAST DIZAJNA

1. Haški sporazum o međunarodnom prijavljivanju industrijskih uzoraka i modela (Haški dokument), zaključen 28. novembra 1960. godine, u originalu na francuskom jeziku, i Dopunski akt iz Stokholma, zaključen 14. jula 1967. godine potvrđeni su donošenjem Zakona o potvrđivanju Haškog sporazuma o međunarodnom prijavljivanju industrijskih uzoraka i modela (Haškog dokumenta), i Dopunskog akta iz Stokholma ("Službeni list SRJ - Međunarodni ugovori", broj 3/93).

2. Lokarnski aranžman o ustanovljenju međunarodne klasifikacije za industrijske uzorke i modele, potpisan u Lokarnu, 8. oktobra 1968. godine ratifikovan je donošenjem Uredbe o ratifikaciji Lokarnskog aranžmana o ustanovljenju međunarodne klasifikacije za industrijske uzorke i modele ("Službeni list SFRJ - Međunarodni ugovori i drugi sporazumi", broj 51/74).

3. Ženevski akt Haškog sporazuma o međunarodnoj registraciji industrijskog dizajna usvojen na Diplomatskoj konferenciji od 2. jula 1999. godine, potvrđen je donošenjem Zakona o potvrđivanju Ženevskog akta Haškog sporazuma o međunarodnoj registraciji industrijskog dizajna usvojenog na Diplomatskoj konferenciji od 2. jula 1999. godine, ("Službeni glasnik RS - Međunarodni ugovori", broj 42/09).

OBLAST OZNAKA GEOGRAFSKOG POREKLA

1. Lisabonski aranžman o zaštiti oznaka porekla i njihovom međunarodnom registrovanju, zaključen 31. oktobra 1958. godine, izmenjen u Stokholmu 14. jula 1967. godine i sa amandmanima od 28. septembra 1979. godine, potvrđen je donošenjem Zakona o potvrđivanju Lisabonskog aranžmana o zaštiti oznaka porekla i njihovom međunarodnom registrovanju ("Službeni list SRJ - Međunarodni ugovori", broj 6/98).

2. Madridski sporazum o suzbijanju lažnih i prevarnih oznaka porekla na proizvodima, zaključen 14. aprila 1891. godine, revidiran u Vašingtonu 2. juna 1911. godine, u Hagu 6. novembra 1925. godine, u Londonu 2. juna 1934. godine i u Lisabonu 31. oktobra 1958. godine, sa Dodatnim aktom iz Stokholma od 14. jula 1967. godine, potvrđen je donošenjem Zakona o potvrđivanju Madridskog sporazuma o suzbijanju lažnih i prevarnih oznaka porekla na proizvodima ("Službeni list SRJ - Međunarodni ugovori", broj 1/99).

OBLAST AUTORSKOG I SRODNIH PRAVA

1. Bernska konvencija za zaštitu književnih i umetničkih dela (u daljem tekstu: Bernska konvencija), od 9. septembra 1886. godine, dopunjena je u Parizu 4. maja 1886. godine, izmenjena u Berlinu 13. novembra 1908. godine, dopunjena u Bernu 20. marta 1914. godine, izmenjena u Rimu 2. juna 1928. godine, u Briselu 26. juna 1948. godine, u Stokholmu 14. jula 1967. godine, u Parizu 24. jula 1971. godine.

Bernska konvencija ratifikovana je donošenjem Zakon o ratifikaciji Bernske konvencije za zaštitu književnih i umetničkih dela ("Službeni list SFRJ - Međunarodni ugovori", broj 14/75).

2. Međunarodna konvencija o zaštiti izvođača, proizvođača fonograma i ustanova za radio-difuziju zaključena je 26. oktobra 1961. godine u Rimu.

Međunarodna konvencija o zaštiti izvođača, proizvođača fonograma i ustanova za radio-difuziju potvrđena je donošenjem Zakona o potvrđivanju Međunarodne konvencije o zaštiti izvođača, proizvođača fonograma i ustanova za radio-difuziju ("Službeni list SRJ - Međunarodni ugovori", broj 13/02).

3. Konvencija o zaštiti proizvođača fonograma od neovlašćenog umnožavanja njihovih fonograma, zaključena je 29. oktobra 1971. godine u Ženevi.

Konvencija o zaštiti proizvođača fonograma od neovlašćenog umnožavanja njihovih fonograma potvrđena je donošenjem Zakona o potvrđivanju Konvencije o zaštiti proizvođača fonograma od neovlašćenog umnožavanja njihovih fonograma ("Službeni list SRJ - Međunarodni ugovori", broj 13/02).

4. Svetska (univerzalna) konvencija o autorskom pravu, sa priložima, izmenjena 24. jula 1971. godine u Parizu ratifikovana je donošenjem Uredbe o ratifikaciji Svetske (univerzalne) konvencije o autorskom pravu, sa priložima, izmenjene 24. jula 1971. godine ("Službeni list SFRJ - Međunarodni ugovori" broj 54/73).

5. WIPO Ugovor o autorskom pravu, zaključen je 20. decembra 1996. godine, u Ženevi.

WIPO Ugovor o autorskom pravu potvrđen je donošenjem Zakona o potvrđivanju WIPO Ugovora o autorskom pravu ("Službeni list SRJ - Međunarodni ugovori", broj 13/02).

6. WIPO Ugovor o interpretacijama i fonogramima, zaključen 20. decembra 1996. godine u Ženevi.

WIPO Ugovor o interpretacijama i fonogramima potvrđen je donošenjem Zakona o potvrđivanju WIPO Ugovora o interpretacijama i fonogramima ("Službeni list SRJ - Međunarodni ugovori", broj 13/02).

7. Konvencija o distribuciji signala za prenos programa preko satelita, usvojena 21. maja 1974. godine u Briselu.

Konvencija je ratifikovana donošenjem Uredbe o ratifikaciji Konvencije o distribuciji signala za prenos programa preko satelita ("Službeni list SFRJ - Međunarodni ugovori", broj 13/77).

OBLAST ZAŠTITE PRAVA OPLEMENJIVAČA BILJNIH SORTI

Međunarodna konvencija o zaštiti novih biljnih sorti ratifikovana je usvajanjem Zakona o potvrđivanju Međunarodne konvencije o zaštiti novih biljnih sorti ("Službeni glasnik - Međunarodni ugovori", broj 19/10, od 26. marta 2010. godine). Međunarodna konvencija o zaštiti novih biljnih sorti je doneta 1961. godine u Parizu, kada je i osnovana Međunarodna unija za zaštitu novih biljnih sorti - UPOV. Konvencija je stupila na snagu 1968. godine i

izvorno je sačinjena na francuskom, engleskom i nemačkom jeziku. Konvencija je revidirana 1972, 1978. i 1991. godine. Akt iz 1991. godine je stupio na snagu 1998. godine.

MEĐUNARODNI UGOVORI KOJIMA REPUBLIKA SRBIJA TREBA DA PRISTUPI

1. Pekinški ugovor o audiovizuelnim interpretacijama usvojen na Diplomatskoj konferenciji 24. juna 2012. godine.
2. Marakeški ugovor za omogućavanje pristupa objavljenim delima od strane lica koja su slepa, slabovida ili na drugi način onemogućena da koriste štampane materijale usvojen na Diplomatskoj konferenciji u Marakešu, Kraljevina Maroko, 27. juna 2013. godine.

AKCIONI PLAN ZA SPROVOĐENJE STRATEGIJE RAZVOJA INTELEKTUALNE SVOJINE ZA PERIOD OD 2018. DO 2022. GODINE

GLAVNI CILJ 1: HARMONIZACIJA NACIONALNOG SA EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM U OBLASTI INTELEKTUALNE SVOJINE

Br.	Mere za postizanje glavnog cilja 1	Rok	Izvor finansiranja	Odgovorna institucija	Pokazatelj uspeha
1.	Donošenje zakona o izmenama i dopunama Zakona o autorskom i srodnim pravima	Decembar 2018.	Državni budžet sa mogućnošću tehničke podrške	Zavod za intelektualnu svojinu Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja	Utvrđen Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o autorskom i srodnim pravima
2.	Donošenje zakona o izmenama i dopunama Zakona o žigovima	Decembar 2018.	Nisu potrebna finansijska sredstva	Zavod za intelektualnu svojinu Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja	Utvrđen Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o žigovima
3.	Donošenje zakona o izmenama i dopunama Zakona o patentima	Decembar 2018.	Nisu potrebna finansijska sredstva	Zavod za intelektualnu svojinu Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja	Utvrđen Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o patentima

4.	Donošenje zakona o izmenama i dopunama Zakona o topografijama poluprovodničkih proizvoda	Decembar 2018.	Nisu potrebna finansijska sredstva	Zavod za intelektualnu svojinu Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja	Utvrđen Predlog zakona o topografijama poluprovodničkih proizvoda
5.	Donošenje zakona o posebnim ovlašćenjima radi efikasne zaštite prava intelektualne svojine	Decembar 2018.	Državni budžet	Zavod za intelektualnu svojinu Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja	Utvrđen Predlog Zakona o posebnim ovlašćenjima radi efikasne zaštite prava intelektualne svojine
6.	Donošenje zakona o zaštiti poslovne tajne	Mart 2019.	Državni budžet	Zavod za intelektualnu svojinu Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja	Utvrđen Predlog Zakona o zaštiti poslovne tajne
7.	Implementiranje pravne preporuke sa projekta "Primena prava intelektualne svojine" (Izveštaj o aktivnosti 2.11)	Mart 2019. (SSP datum).	Nisu potrebna finansijska sredstva	Zavod za intelektualnu svojinu	Ujednačeno zakonodavstvo. Izveštaji Evropske komisije o napretku
8.	Pristupanje Pekinškom ugovoru o audiovizuelnim interpretacijama i Marakeškom ugovoru za omogućavanje pristupa objavljenim delima od strane lica koja su slepa, slabovida ili na drugi način onemogućena da koriste štampane materijale	Septembar 2019. (SSP datum).	Nisu potrebna finansijska sredstva	Zavod za intelektualnu svojinu	Utvrđen predlog zakona o ratifikaciji međunarodnih ugovora
9.	Praćenje daljeg razvoja	U toku	Nisu	Zavod za	Izveštaji Evropske

Evropske unije u polju sprovođenja prava intelektualne svojine		potrebna finansijska sredstva.	intelektualnu svojinu	komisije o napretku

GLAVNI CILJ 2: UNAPREĐENJE SPROVOĐENJA PRAVA INTELEKTUALNE SVOJINE

Mere za postizanje glavnog cilja 2	Rok	Izvor finansiranja	Odgovorna institucija	Pokazatelj napretka
Izrada izveštaja o sprovođenju prava intelektualne svojine u Republici Srbiji	U toku	Nisu potrebna finansijska sredstva.	Zavod za intelektualnu svojinu	Izveštaji Evropske komisije o napretku

Konkretni cilj 2.1: Zaštita intelektualne svojine kao jedan od značajnih ciljeva Vlade

Br.	Mere za postizanje konkretnog cilja 2.1	Rok	Izvor finansiranja	Odgovorna institucija	Pokazatelj napretka
1.	Unapređenje načina prikupljanja i obrade statističkih podataka u vezi sa rezultatima ostvarenim u sprovođenju prava intelektualne svojine od strane organa nadležnih za sprovođenje prava intelektualne svojine	Jun 2019.	Nisu potrebna finansijska sredstva	Koordinaciono telo	Izveštaji inspeksijskih i drugih nadležnih organa o jednoobraznom prikupljanja i obrade statističkih podataka;
2.	Proširenje borbe protiv organizovanog kriminala i na krivična dela protiv intelektualne svojine	Jun 2019.	Nisu potrebna finansijska sredstva.	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Uključivanje kriminala u oblasti intelektualne svojine u Nacionalne procene pretnje od teškog i organizovanog kriminala (tzv. SOCTA analiza)

Konkretni cilj 2.2: Institucionalno jačanje organa nadležnih za sprovođenje prava intelektualne svojine

Br.	Mere za postizanje konkretnog cilja 2.2.	Rok	Izvor finansiranja	Odgovorna institucija	Pokazatelji napretka
1.	Izrada ili unapređenje procedura, metodologija, studija,	Jun 2019.	Nisu potrebna finansijska	Koordinaciono telo	Izveštaji inspeksijskih i drugih nadležnih

	baza podataka i sl. u cilju efikasnijeg rada nadležnih organa. U svemu tome, od velike pomoći mogu biti studije, publikacije, baze podataka i sl. koje se nalaze na sajtu Opservatorije, Evropskog zavoda za intelektualnu svojinu (EUIPO).		sredstva		organa o jednoobraznom postupanju prilikom vršenja kontrole i nadzora;
2.	Održavanje obuka zaposlenih u organima za sprovođenje prava intelektualne svojine u periodu od 2018. do 2022. kako bi se osposobili da na profesionalan i efikasan način reaguju na povrede prava intelektualne svojine	2018-2022.	Nisu potrebna finansijska sredstva	ZIS+ institucije (Uprava carine, Sektor za tržišnu inspekciju, Poreska uprava i Direkcija policije)	Broj održanih obuka (seminara, radionica i sl.) u vezi sa povredom prava intelektualne svojine zaposlenih u organima za sprovođenje prava intelektualne svojine

Konkretan cilj 2.3: Unapređenje koordinacije rada organa nadležnih za sprovođenje prava intelektualne svojine

Br.	Mere za postizanje konkretnog cilja 2.3.	Rok	Izvor finansiranja	Odgovorna institucija	Pokazatelji napretka
1.	Održavanje sastanaka Koordinacionog tela najmanje jednom u šest meseci	2018-2022.	Nisu potrebna finansijska sredstva	Koordinaciono telo	Izveštaji sa sastanaka
2.	Održavanje sastanaka Radne grupe za razmenu podataka u oblasti sprovođenja prava intelektualne svojine najmanje jednom u šest meseci	2018-2022.	Nisu potrebna finansijska sredstva	Koordinaciono telo	Izveštaji sa sastanaka
3.	Razmena relevantnih	Decembar 2018.	Nisu potrebna	Koordinaciono telo	Godišnji izveštaj

	podataka između institucija nadležnih za sprovođenje prava intelektualne svojine na sistematičan i strukturisan način		finansijska sredstva		
4.	Izrada unificiranih, pouzdanih i transparentnih modela statističkog izveštavanja organa za sprovođenje prava intelektualne svojine	Decembar 2018.	Nisu potrebna finansijska sredstva	Koordinaciono telo	Izveštaj Koordinacionog tela
5.	Analiziranje realne mogućnosti umrežavanja nezavisnih baza organa nadležnih za sprovođenje prava intelektualne svojine ili stvaranje jedinstvene baze podataka (aplikacije) po uzoru na Evropsku uniju	Septembar 2019.	Nisu potrebna finansijska sredstva	Koordinaciono telo	Izveštaj Koordinacionog tela
6.	Stvaranje kadrovskih pretpostavki za izradu kvalitativne i kvantitativne analize informacija koje razmenjuju organi za sprovođenje prava intelektualne svojine	Decembar 2019.	Nisu potrebna finansijska sredstva	ZIS + organi (Ministarstvo finansija, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija, Javno tužilaštvo i Ministarstvo zdravlja)	Broj zaposlenih na poslovima kvalitativne i kvantitativne analize informacija koje razmenjuju organi za sprovođenje prava intelektualne svojine
7.	Izrada studije o kvalitativnoj i kvantitativnoj analizi krivotvorenja i piraterije, njihovom uticaj na BDP,	Januar 2020.	Nisu potrebna finansijska sredstva	Koordinaciono telo	Napisana studija

	zaposlenost i sl. u Republici Srbiji				
8.	Održavanje sastanaka Radne grupe za podizanje svesti o krivotvorenju i pirateriji najmanje jednom u šest meseci	2018-2022.	Nisu potrebna finansijska sredstva	Radna grupa za podizanje svesti o krivotvorenju i pirateriji	Izveštaj sa sastanka
9.	Održavanje godišnje konferencije i drugih edukativno-informativnih aktivnosti u organizaciji Radne grupe za podizanje svesti o krivotvorenju i pirateriji	Decembar 2018.	Nisu potrebna finansijska sredstva	Radna grupa za podizanje svesti o krivotvorenju i pirateriji	Broj konferencija (agenda i liste prisutnih); teme koje su obrađene i eventualni zaključci
10.	Osnivanje radne grupe koja će se baviti prikupljanjem, analizom podataka i identifikacijom trendova u vezi sa povredom prava intelektualne svojine (i drugih činjenica) koje mogu biti od pomoći organima za sprovođenje prava	Decembar 2019.	Nisu potrebna finansijska sredstva	Koordinaciono telo	Utvrđen predlog o osnivanju radne grupe
11.	Uspostavljanje saradnje institucija za sprovođenje prava intelektualne svojine i nosilaca prava sa provajderima internet usluga na izradi efikasnog sistema upozoravanja i	Decembar 2018.	Nisu potrebna finansijska sredstva	Koordinaciono telo, institucije za sprovođenje prava intelektualne svojine	Izveštaj o uspostavljenoj saradnji

	uklanjanja spornih veb sajtova				
12.	Uspostavljanje saradnje institucija za sprovođenje prava intelektualne svojine i imalaca prava sa pružaocima usluga reklamiranja koji pomažu u transferu sredstava veb-stranicama na kojima se krše prava intelektualne svojine.	Decembar 2018.	Nisu potrebna finansijska sredstva	Koordinaciono telo, institucije za sprovođenje prava intelektualne svojine	Broj sprovedenih mera od strane organa za sprovođenje prava intelektualne svojine proizašlih nakon koordinacionih sastanaka (uklanjanje veb sajtova na kojima se reklamiraju krivotvoreni proizvodi)
13.	Uspostavljanje i razvoj međunarodne saradnje institucija za sprovođenje prava intelektualne svojine sa međunarodnim institucijama za sprovođenje prava intelektualne svojine	Decembar 2018.	Nisu potrebna finansijska sredstva	Koordinaciono telo	Broj sastanaka radnih grupa (članstvo i agenda); teme koje su obrađene i eventualni zaključci

GLAVNI CILJ 3: OBRAZOVANJE I PODIZANJE KAPACITETA ZA TRANSFER ZNANJA U FUNKCIJI UNAPREĐENJA PRIMENE INTELEKTUALNE SVOJINE U PRIVREDI

Br .	Mere za postizanje konkretnog cilja	Rok	Izvor finansiranja	Odgovorna institucija	Pokazatelji napretka
1.	Uvođenje nastave o intelektualnoj svojini na univerzitetima kroz akreditovane studijske programe, samostalne predmete ili u okviru drugih nastavnih predmeta prilagođenih obrazovnim profilima, kao i kroz kurseve kontinuiranog obrazovanja	Jun 2022.	Državni budžet uz mogućnost tehničke podrške	Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, Zavod za intelektualnu u svojinu	Broj obuka za nastavnike koji će predavati intelektualnu svojinu; Izrađeni kurikulumi iz intelektualne svojine za nastavnike koji će

					predavati intelektualnu svojinu; Broj programa/predmeta, naročito na tehničkim fakultetima, u okviru kojih se izučava intelektualna svojina;
2.	Formalno uvođenje treće misije univerziteta u Zakon o visokom obrazovanju	Jun 2019.	Nisu potrebna finansijska sredstva	Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja	U Zakon o visokom obrazovanju uvedena formalno treća misija univerziteta
3.	Podizanje nivoa poznavanja zaštite i upravljanja intelektualnom svojinom od strane istraživača na univerzitetima i drugim istraživačkim ustanovama kroz različite kurseve koje organizuje Zavod za intelektualnu svojinu preko Centra za edukaciju i informisanje ili u saradnji sa WIPO, EPO, Centrima za transfer tehnologije	Jun 2020.	Nisu potrebna finansijska sredstva, mogućnost tehničke podrške - donacije	Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, Zavod za intelektualnu svojinu	Broj obuka održanih na fakultetima, institutima
4.	Usvajanje i implementiranje "Nacionalne preporuke za univerzitete i institute u Srbiji za upravljanje intelektualnom svojinom u aktivnostima transfera znanja" izrađenih u okviru Stručnog tima za reformu visokog obrazovanja http://erasmusplus.rs/wp-content/uploads/2016/06/Nacionalne-preporuke_web.pdf	Jun 2019.	Nisu potrebna finansijska sredstva, mogućnost tehničke podrške	Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja	Donet pravilnik o intelektualnoj svojinu na svim državnim univerzitetima; Broj osnovanih kancelarija za transfer tehnologija i broj zaposlenih u kancelarijama za transfer tehnologije
5.	Podizanje nivoa znanja privrednih subjekata o zaštiti i iskorišćavanju prava intelektualne svojine npr.	Januar 2020.	Nisu potrebna finansijska	Zavod za intelektualnu svojinu,	Broj obuka/seminara o intelektualnoj

	kroz aktivnosti Zavoda za intelektualnu svojinu - Centra za edukaciju i informisanje u saradnji sa organizacijama za podršku privredi (privrednim komorama, udruženjima privrednika, razvojnim agencijama, itd.), kroz pružanje usluga privrednim subjektima kao što su Dijagnostika intelektualne svojine ili uz pomoć drugih alata razvijenih u okviru projekata Evropske unije na kojima je Zavod za intelektualnu svojinu učestvovao (Iporta, VIP4SME)		sredstva	Ministarstvo privrede, Privredna komora Srbije, Regionalna agencija Srbije preko mreže akreditovanih regionalnih razvojnih agencija	svojinu za privredu;
6.	Omogućavanje značajnije podrške kroz različite programe finansiranja inovacija (Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, Ministarstvo privrede, Kabinet ministra za inovacije i tehnološki razvoj, Fond za inovacionu delatnost, privatni fondovi) i podrške za zaštitu prava intelektualne svojine u inostranstvu radi stvaranja preduslova za uspešnu komercijalizaciju na stranim tržištima.	Januar 2019.	Državni budžet uz mogućnost tehničke podrške, privatni fondovi	Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, Ministarstvo privrede, Kabinet ministra za inovacije i tehnološki razvoj, Fond za inovacionu delatnost	Donet Zakon o inovacionoj delatnosti Broj programa finansijske podrške za zaštitu intelektualne svojine